

**ΑΝΟΙΚΤΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΥΠΡΟΥ**

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

«Τραπεζική και Χρηματοοικονομική»

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΜΑΣΤΕΡ

ΤΙΤΛΟΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ

**Οι Προσδιοριστικοί Παράγοντες
Που Επηρεάζουν το Ύψος των Τραπεζικών
Κεφαλαίων στις Ελληνικές Τράπεζες για την
Περίοδο 2009-2014**

**ΟΝΟΜΑ ΦΟΙΤΗΤΗ
Κλειδαρά Υπαπαντή
Αρ. Φοιτ. 11300779**

**ΟΝΟΜΑ ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΑ ΚΑΘΗΓΗΤΗ
Γεωργακόπουλος Γεώργιος**

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, ΜΑΪΟΣ, 2016

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Μεταπτυχιακή Διατριβή

**Οι Προσδιοριστικοί Παράγοντες Που Επηρεάζουν το Ύψος
των Τραπεζικών Κεφαλαίων στις Ελληνικές Τράπεζες για
την Περίοδο 2009-2014.**

**Όνομα Επώνυμο
Κλειδαρά Υπαπαντή**

**Επιβλέπων Καθηγητής
Γεωργακόπουλος Γεώργιος**

Μάιος 2016

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Μεταπτυχιακή Διατριβή

**Οι Προσδιοριστικοί Παράγοντες Που Επηρεάζουν το Ύψος
των Τραπεζικών Κεφαλαίων στις Ελληνικές Τράπεζες για
την Περίοδο 2009-2014.**

Κλειδαρά Υπαπαντή

**Επιβλέπων Καθηγητής
Γεωργακόπουλος Γεώργιος**

Η παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή υποβλήθηκε προς μερική εκπλήρωση των απαιτήσεων για απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών
στην Τραπεζική και Χρηματοοικονομική
από τη Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης
του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Μάιος 2016

Περίληψη

Η εργασία έχει ως στόχο τον προσδιορισμό των παραγόντων που επιδρούν στο ύψος των Τραπεζικών Κεφαλαίων για τα ιδρύματα της Ελλάδας κατά την περίοδο 2009 έως και 2014. Στο θεωρητικό κομμάτι γίνεται μια συνοπτική αλλά πλήρης ανάλυση τόσο του χρηματοπιστωτικού συστήματος αλλά και του τραπεζικού συστήματος σε επίπεδο χώρας, αλλά και σε επίπεδο Ευρωζώνης. Σίγουρα η πρόσφατη κρίση των τελευταίων ετών επέδρασε σημαντικά και καθοριστικά στη διαμόρφωση του κλίματος της Τραπεζικής Εποπτείας αλλά και των κανόνων επιτήρησης των Τραπεζών τόσο από την Ευρωπαϊκή Ένωση, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αλλά και από τα Πλαίσια Αρχών της Βασιλείας. Ως συνέπεια, οι παραπάνω Αρχές, καθώς και οι διάφορες πολιτικές που ακολουθήθηκαν τα τελευταία έτη να αποτελέσουν πεδίο ανάλυσης της παρούσας εργασίας. Αναφορικά με την μελέτη των Τραπεζών στην Ελλάδα, (Εθνική Τράπεζα, Τράπεζα Πειραιώς, Eurobank και Alpha Bank) για τα έτη 2009 έως 2014, θα λέγαμε ότι έλαβαν χώρα αρκετά σημαντικά γεγονότα που επηρέασαν τη διαμόρφωση των Κεφαλαίων για αυτά τα ιδρύματα. Συγκεκριμένα, μελετήσαμε την αποδοτικότητα, το σύνολο του ενεργητικού, τον δείκτη χορηγήσεων προς το σύνολο του ενεργητικού, τις αλλαγές στο Διοικητικό Συμβούλιο, τις αλλαγές του Διοικούντος Προέδρου, τις συγχωνεύσεις και τις εξαγορές αυτών, ώστε να καταλήξουμε στο συμπέρασμα, ότι μόνο τα κέρδη και κατά συνέπεια οι δείκτες αποδοτικότητας επιδρούν στην μεταβολή των Τραπεζικών Κεφαλαίων. Τα παραπάνω ερμηνεύτηκαν με τη χρήση της απλής παλινδρόμησης και της μεθόδου των ελαχίστων τετραγώνων.

Summary

The paper aims to determine the factors that affect the amount and the structure of Banking Capital for institutions of Greece during the period 2009 to 2014. The theoretical part is an analysis of the Financial System and the Banking System too, at Greece and in Europe. Certainly, the recent crisis had a significant impact to the formulation of Banking Supervision's rules, to the European Union, to the European Central Bank and to the Basel Principles. As a consequence, the above principles were the reason that many changes took place in Greece and in Europe. Regarding the study of banks in Greece (NBG, Piraeus Bank, Eurobank and Alpha Bank) for the years 2009-2014, we would say that they were influenced from the last event and basically, there were a significant influence at the Capital of for these institutions. Specifically, we studied the Banking Efficiency, the Total Assets, the Ratio of Loans to Total Assets, the changes in the Board , the changes of the President, the Mergers and the Acquisitions. Finally we can summarize that only profits and therefore the Efficiency Ratio affect the changes in the Banking Structure of Capital. These were interpreted using the simple regression and Least Squares method.

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στον καθηγητή Κ. Γεωργόπουλο Γεώργιο για τις πολύτιμες και καθοριστικές συμβουλές και σκέψεις του, που βοήθησαν στην εκπλήρωση της παρούσας Διπλωματικής Εργασίας. Επιπλέον θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου που όλο αυτό το διάστημα ήταν δίπλα μου.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	8
Κεφάλαιο 1.....	11
1.1. Το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα.....	11
1.2. Οι Εμπορικές Τράπεζες.....	14
Κεφάλαιο 2.....	17
1.1. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.....	17
1.2. Η Διεθνής Τραπεζική.....	18
1.3. Η Τραπεζική Εποπτεία.....	20
1.4. Η Ενιαία Τραπεζική Ένωση.....	23
1.5. Το σύστημα Εγγύησης των Καταθέσεων.....	26
Κεφάλαιο 3.....	29
1.1. Η επιτροπή της Βασιλείας.....	29
1.2. Βασιλεία I.....	30
1.3. Βασιλεία II.....	34
3.3.1. Πυλώνας I.....	37
3.3.2. Πυλώνας II.....	38
3.3.3. Πυλώνας III.....	43
3.4. Βασιλεία III.....	45
3.5. Επάρκεια Εποπτικών Κεφαλαίων.....	49
3.6. Σύγκριση των Συμφώνων Βασιλείας.....	52
Κεφάλαιο 4.....	54
4.1. Εμπειρική ανάλυση.....	54
4.2. Βιβλιογραφική Ανασκόπηση.....	54
4.3. Μέθοδος ανάλυσης.....	58
4.4. Ανάλυση Παλινδρόμησης (Regression Analysis).....	60
Κεφάλαιο 5.....	65
Συμπεράσματα.....	65
Βιβλιογραφία.....	67
Παράρτημα.....	70

Εισαγωγή

Στην παρούσα διπλωματική εργασία γίνονται προσπάθειες προσδιορισμού των παραγόντων που επηρεάζουν τα ίδια κεφάλαια και κατά συνέπεια και το δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας στο πλαίσιο των Ελληνικών Τραπεζών. Αρχικά, στην πρώτη ενότητα, γίνονται προσπάθειες ερμηνείας του χρηματοπιστωτικού συστήματος (εν συντομία), του τραπεζικού συστήματος και συγκεκριμένα του ρόλου και της έννοιας των τραπεζικών ιδρυμάτων. Θεωρήθηκε σημαντικό, για την περαιτέρω ανάλυση των παραγόντων που επηρεάζουν το ύψος των κεφαλαίων στα Τραπεζικά Ιδρύματα, να παρουσιαστούν ανά ενότητα, η έννοια και η συμβολή του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος και κατά συνέπεια των Τραπεζών σε μια χώρα. Όπως αναλύεται και στην παρούσα εργασία, οι χορηγήσεις και οι καταθέσεις των Τραπεζών αποτελούν το σημαντικότερο κομμάτι της λειτουργία των Τραπεζών. Έτσι θα πρέπει να κατανοήσουμε τη συμβολή αυτών στο Χρηματοπιστωτικό Σύστημα, αλλά και στην ίδια την Τράπεζα, εφόσον θα μελετήσουμε το κατά πόσο οι χορηγήσεις των Τραπεζών επηρεάζουν το ύψος των Ιδίων Κεφαλαίων. Ο λόγος ύπαρξης των επιχειρήσεων, κατά κύριο λόγο, είναι η πραγματοποίηση κέρδους. Αυτό δεν θα μπορούσε να μην αποτελεί και τον πρωταρχικό στόχο των τραπεζών. Ο παράγοντας του κέρδους και ειδικότερα οι δείκτες αποδοτικότητας των Τραπεζών, που μετριοούνται με τους δείκτες της αποδοτικότητας των Ιδίων Κεφαλαίων και της αποδοτικότητας του Συνολικού Ενεργητικού θα μας απασχολήσουν στην ανάλυση μας. Επιπρόσθετα, στις επόμενες ενότητες, αναλύονται τα χαρακτηριστικά και οι ιδιότητες των τραπεζών ενώ παρουσιάζονται στοιχεία για τις Ελληνικές Τράπεζες. Για την περαιτέρω ανάλυση της εποπτείας στα επόμενα κεφάλαια, απαιτείται η ερμηνεία και ανάλυση των στοιχείων που οδηγούν στην εδραίωση ενός εποπτικού συστήματος. Τα στοιχεία αυτά αφορούν την έννοια του κινδύνου στο τραπεζικό σύστημα, βάσει των οδηγιών που ορίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση και Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Αναλύεται ο κίνδυνος στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και στη συνέχεια, δίνεται έμφαση στους κινδύνους που εμφανίζονται στις Τράπεζες. Εν συντομία, δίνεται έμφαση στον ορισμό του Τραπεζικού συστήματος, στη δομή των τραπεζών και στις εποπτικές διαδικασίες που λαμβάνουν χώρα υπό το πλαίσιο της Ενιαίας Τραπεζικής Ένωσης. Λαμβάνοντας υπόψη τις επιδράσεις της πρόσφατης οικονομικής κρίσης στο Τραπεζικό κλάδο, θα ήταν παράλειψη μας εάν δεν αναφερόμασταν στις Αρχές Εποπτείας των Τραπεζών, καθώς και στις κινήσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζα, σχετικά με την προστασία του συστήματος από μελλοντικές επιδράσεις αλλά και την πρόληψη αυτού μέσω των διαδικασιών που ορίζει η

Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ένωση, η Ίδια η Ευρωπαϊκή Τράπεζα αλλά και το πλαίσιο αρχών της Βασιλείας. Όπως γνωρίζουμε, οι επιδράσεις των αρχών στα κεφάλαια των Τραπεζών είναι πολλαπλές και σημαντικές. Έτσι αρχίζοντας από τις επιδράσεις της τρέχουσας οικονομικής κρίσης στον χρηματοπιστωτικό κλάδο, θα περάσουμε στην επόμενη ενότητα όπου γίνεται προσπάθεια προσδιορισμού των βασικών χαρακτηριστικών που αφορούν τα σύμφωνα της επιτροπής της Βασιλείας. Ως πρωταρχικός σκοπός αποτελεί η ανάλυση και ο προσδιορισμός των σημαντικών διαστάσεων των τριών συμφώνων της βασιλείας και στη συνέχεια η επεξήγηση των επιδράσεων που έχουν ασκήσει στη λειτουργία των τραπεζών. Επιπλέον γίνεται σύγκριση των βασικών χαρακτηριστικών των συμφώνων της Βασιλείας μεταξύ τους σε ένα διαχρονικό στάδιο. Αρχικά παρουσιάζεται ο ορισμός της εποπτείας των τραπεζικών ιδρυμάτων, έπειτα παρουσιάζονται τα στοιχεία που αφορούν και σχετίζονται με το πρώτο σύμφωνο της Βασιλείας. Στην συνέχεια αναλύονται οι προσθήκες που μετέπειτα ενσωματώθηκαν καθώς και οι λόγοι που αυτοί επιβλήθηκαν έτσι ώστε να οδηγηθούμε στο δεύτερο πλαίσιο. Αναλύονται οι συνθήκες όπου οδήγησαν στην νέα αναθεώρηση καθώς αναλύονται και τα νέα στοιχεία που οριοθέτησαν τη Βασιλεία III. Η επίδραση κατά συνέπεια των απαιτήσεων της επάρκειας των κεφαλαίων από τις Αρχές, αποτελεί βασικό παράγοντα επηρεασμού της κεφαλαιακής δομής. Έτσι παρατηρήθηκε ότι σε πολλές έρευνες, πολλοί μελετητές λαμβάνουν υπόψη τους τον δείκτη Tier 1, ως εξαρτημένη μεταβλητή, προσπαθώντας να προσδιορίσουν τους παράγοντες των κεφαλαίων. Στην παρούσα έρευνα μελετήθηκε η επίδραση των διοικούντων στην πορεία των κεφαλαίων. Όπως θα γίνει γνωστό και παρακάτω, πολλοί διοικούντες και πολλά συμβούλια τραπεζών για να αποφύγουν το κόστος παρακράτησης των κεφαλαίων, διακρατούν μέχρι το ποσό που ορίζουν οι αρχές. Έτσι θα δούμε κατά πόσο μπορεί να επηρεάσει η αλλαγή του Διοικητικού Συμβουλίου, ή του προέδρου κάτι τέτοιο. Εν τέλει παρουσιάζονται οι διαφορές και οι συγκρίσεις μεταξύ των τριών συμφώνων. Στην εμπειρική ανάλυση έγιναν οι διαδικασίες χαρακτηρισμού των παραγόντων που επηρεάζουν την κεφαλαιακή επάρκεια των τεσσάρων μεγάλων συστημικών τραπεζών στη χώρα μας. Στην βιβλιογραφική ανασκόπηση, παρατηρήθηκε ότι υπάρχει μια έλλειψη ερευνών σχετικά με τους προσδιοριστικούς παράγοντες των κεφαλαίων στις Τράπεζες της Ελλάδας. Ειδικότερα, μια πληθώρα ερευνών εστιάζουν στους παράγοντες που επηρεάζουν την Τραπεζική Κερδοφορία λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων ως ανεξάρτητη μεταβλητή. Έτσι, μετά τον περιορισμό των τραπεζικών Ομίλων, πλέον σε τέσσερις, για τη χώρα μας, επιλέξαμε να μελετήσουμε τους παράγοντες που επηρεάζουν το ύψος των Κεφαλαίων για το διάστημα από το 2009 έως το 2014. Έτσι συλλέχθηκαν δεδομένα για τις τέσσερις μεγάλες τράπεζες και με την μέθοδο της

παλινδρόμησης, εξετάσαμε τις ανεξάρτητες μεταβλητές που επηρεάζουν το δείκτη των κεφαλαίων προς τα συνολικά κεφάλαια. Επιλέξαμε ως ανεξάρτητες μεταβλητές τόσο ποιοτικές μεταβλητές όσο και ποσοτικές. Αυτές είναι, η ύπαρξη συγχώνευσης, η αλλαγή του Διοικητικού Συμβουλίου, η αλλαγή του διευθύνοντος προέδρου, ο δείκτης καθαρά κέρδη προς το σύνολο του Ενεργητικού, το σύνολο των εκτελεστικών και μη μελών, ο δείκτης χορηγήσεις προς το σύνολο του ενεργητικού, η ύπαρξη εξαγοράς, καθώς και το σύνολο του Ενεργητικού. Η ανάλυση μας έδειξε ότι στατιστικά σημαντική και θετική επίδραση έχουν τα καθαρά κέρδη προς το σύνολο του ενεργητικού πάνω στα ίδια κεφάλαια των τραπεζών.

Κεφάλαιο 1.

1.1. Το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα

Η βασικότερη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος θεωρείται η διαμεσολαβητική παροχή κεφαλαίων των πλεονασματικών στις ελλειμματικές μονάδες. Θεωρείται η ραχοκοκαλιά της οικονομίας και αποτελείται από τις χρηματοπιστωτικές αγορές, τα διάφορα χρηματοπιστωτικά προϊόντα καθώς και τα πιστωτικά ιδρύματα. Συγκεκριμένα, στα πιστωτικά ιδρύματα εντάσσονται τα τραπεζικά ιδρύματα και το τραπεζικό σύστημα. Έτσι, ως τραπεζικό σύστημα νοείται το σύστημα εκείνο όπου συντηρεί και αναπτύσσει μια οικονομία. Έχει ως στόχο την κατανομή των εθνικών πόρων με τρόπο τέτοιο ώστε να διατηρούνται από τη μια οι υπάρχουσες δραστηριότητες, ενώ από την άλλη να αναπτύσσονται νέες (Νούλας, 2006). Ειδικότερα θα λέγαμε ότι τα τραπεζικά ιδρύματα είναι οι επιχειρήσεις όπου ως κύρια δραστηριότητα έχουν τη διαμεσολάβηση στην αγορά χρήματος, δηλαδή στις περιπτώσεις εκείνες όπου υπάρχει προσφορά και ζήτηση χρήματος (Χριστόπουλος, 2012).

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα, έχει ως στόχο την αποτελεσματική κατανομή των χρηματικών πόρων από τις πλεονασματικές στις ελλειμματικές μονάδες. Άρα συμβάλλει στην μεταφορά αγοραστικής δύναμης, δηλαδή κεφαλαίων από τις μονάδες που παρουσιάζουν πλεόνασμα σε αυτές με έλλειμμα (Θωμαδάκης, 2006). Συγκεκριμένα οι ελλειμματικές μονάδες που στοχεύουν να ξοδέψουν περισσότερα κεφάλαια από αυτά που διαθέτουν καταφεύγουν σε εξωτερικούς πόρους. Έτσι εκδίδουν τίτλους όπου ενσωματώνεται η υποχρέωση τους για την εκπλήρωση των αντιπαροχών. Δημιουργούνται κατά συνέπεια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις μεταξύ των δύο μονάδων, λόγω της μεταβίβασης των χρηματοδοτικών πόρων. Οι μονάδες που επιθυμούν την έκδοση τίτλων ή την αγορά αυτών μέσω της ενσωμάτωσης σε βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις, καταφεύγουν στην αγορά χρήματος (Νούλας, 2006). Εκεί διαπραγματεύονται τα έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου, τα ομόλογα του κράτους είτε των δημοσίων οργανισμών. Επιπλέον κομμάτι της αγοράς χρήματος αποτελεί και η διατραπεζική αγορά.

Η προσφορά των κεφαλαίων μπορεί να γίνει άμεσα είτε έμμεσα από τους αποταμιευτές σε αυτούς που επιθυμούν τον δανεισμό. Οι χρηματοπιστωτικές αγορές πραγματοποιούν την

άμεση προσφορά ενώ οι χρηματοοικονομικοί διαμεσολαβητές την έμμεση. Για την ομαλή εναρμόνιση των αναγκών των αποταμιευτών σε σχέση με τις ανάγκες των επενδυτών, πραγματοποιείται η διαδικασία της διαμεσολάβησης. Άρα αναφερόμαστε σε μια πολύπλοκη διαδικασία όπου μέσω των χρηματοπιστωτικών αγορών, δηλαδή των χρηματιστηρίων, των διατραπεζικών αγορών κ.α. οι ανάγκες αυτές καλύπτονται (Ζαχούρης, 2008). Έτσι μέσω της παραπάνω λειτουργίας, το οικονομικό σύστημα γίνεται πιο αποτελεσματικό, εφόσον αυξάνονται οι αποταμιεύσεις και οι διοχετεύσεις αυτών στις παραγωγικές μονάδες.

Αντίθετα με την αποδιαμεσολάβηση, γίνονται προσπάθειες κατάργησης της μονοπωλιακής τάσης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων να παρέχουν υπηρεσίες σχετικά με την χρηματοδότηση κάθε μορφής των επενδυτών. Αντίθετα, γίνονται προσπάθειες απευθείας σύνδεσης των επενδυτών με τους δανειστές μέσω της προσφοράς και ζήτησης υπηρεσιών του χρηματοπιστωτικού τομέα χωρίς την διαμεσολάβηση των ιδρυμάτων (Θωμαδάκης, 2006). Έτσι επιδιώκεται η παράκαμψη του τραπεζικού συστήματος και η δημιουργία ενός νέου ρόλου σε αυτό. Ειδικότερα, θα λέγαμε ότι τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια διεθνής τάση μείωσης των κεφαλαιακών πόρων των τραπεζικών καταθέσεων, λόγω χαμηλών αποδόσεων, καθώς και μια σταδιακή πτώση των φτηνών κεφαλαίων των τραπεζών. Υπάρχει κατά συνέπεια μια στροφή σε δανεισμό, ειδικά των κυβερνήσεων, σε απευθείας άντληση κεφαλαίων από τους επενδυτές, είτε αυτό γίνεται με την έκδοση ομολόγων είτε κρατικών χρεογράφων (Λώλος, 2007).

Η συμβολή των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων αφορά τον μηχανισμό μετασχηματισμού ωριμότητας και ρευστότητας των χρηματοπιστωτικών μέσων, συμβάλλοντας ευεργετικά στην οικονομία. Παλαιότερα, τα μόνα ιδρύματα με υψηλή δανειακή επιβάρυνση παρουσιάζονταν τα χρηματοπιστωτικά. Αντίθετα στη σύγχρονη εποχή, η δανειακή επιβάρυνση αποτελεί στοιχείο του συνόλου των τραπεζικών ιδρυμάτων, συμπεριλαμβανομένης και της επενδυτικής δραστηριότητας των τραπεζών, των ασφαλιστικών εταιριών, των κεφαλαίων υψηλού κινδύνου, των αμοιβαίων κεφαλαίων κ.α. (Αντζουλάτος, 2011). Έτσι οι ενέργειες ανάληψης των κινδύνων μέσω των ατομικών χρηματοπιστωτικών οργανισμών, έχουν δημιουργήσει εξωτερικές επιδράσεις στην οικονομία. Κατά τις εξωτερικές επιδράσεις σε μια οικονομία, οι ανταγωνιστικές αγορές μπορεί να θεωρηθούν ανεπαρκείς μηχανισμοί σχετικά με την αποτίμηση του κινδύνου και τη διαμόρφωση των ανταγωνιστικών τιμών. Κατά την σύγχρονη εξέλιξη των διεθνών κεφαλαιαγορών, ο παραδοσιακός ρόλος των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των οργανισμών έχει υποστεί αλλαγές. Η νέα κατάσταση άντλησης κεφαλαίων έχει αναπτυχθεί ραγδαία, όπου ονομάζεται τραπεζική

αποδιαμεσολάβηση (Ελληνική Ένωση Τραπεζών, 2010). Η τελευταία εδραιώθηκε κατά την απελευθέρωση του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος. Σημαντική αλλαγή αποτελεί, ο τρόπος χρηματοδότησης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων των εταιριών. Έτσι έλαβε χώρα η άμεση χρηματοδότηση με την έκδοση τίτλων στην αγορά και παραμερίστηκε η έμμεση χρηματοδότηση μέσω δανεισμού. Η παραπάνω δραστηριότητα συνοδεύτηκε από την άμεση διενέργεια επενδυτικών δραστηριοτήτων καθώς και την ανάπτυξη της παροχής επενδυτικών υπηρεσιών (Γκόρτσος, 2014).

Ο βασικός στόχος της αγοράς χρήματος και κεφαλαίου σε μια οικονομία αποτελεί η αποτελεσματικότερη κατανομή της αποταμίευσης και η μεταφορά της αγοραστικής δύναμης και των κεφαλαίων από τις οικονομικά πλεονασματικές μονάδες που έχουν πιστωτικό υπόλοιπο στις οικονομικές μονάδες που παρουσιάζουν χρεωστικό υπόλοιπο. Στην πράξη το παραπάνω επιτυγχάνεται μέσω της απόδοσης των ελλειμματικών μονάδων κάποιας έγγραφης υπόσχεσης. Αναλυτικότερα υπάρχουν δύο είδη διαμεσολάβησης: η άμεση χρηματοδότηση και η έμμεση. Κατά την πρώτη περίπτωση, η μεταφορά των χρηματικών ποσών ανάμεσα στις οικονομικές μονάδες λαμβάνει χώρα με τις πιστωτικές απαιτήσεις. Έτσι το βασικό χαρακτηριστικό των συναλλαγών αυτών είναι ότι η διαπραγμάτευση λαμβάνει χώρα απευθείας από τις μονάδες χωρίς την επέμβαση μεσολαβητών. Τα προϊόντα της αγοράς χρήματος είναι τα πιστοποιητικά καταθέσεων, οι συμφωνίες επαναγοράς, τα έντοκα γραμμάτια του δημοσίου και τα ευρωδολάρια. Τα χαρακτηριστικά αυτής της αγοράς, είναι η μικρή διάρκεια των προϊόντων που δεν ξεπερνά το ένα έτος, τα μεγάλα ποσά, ο μικρός κίνδυνος αθέτησης και η υψηλή ρευστότητα (Αλεξιάκης, 2008).

Κατά την περίπτωση της έμμεσης χρηματοδότησης η διοχέτευση της αγοραστικής δύναμης των πλεονασματικών μονάδων προς τις ελλειμματικές γίνεται με την μεσολάβηση των χρηματοπιστωτικών οργανισμών. Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί αποτελούνται κατά κύριο λόγο από τις Τράπεζες αλλά και από άλλους οργανισμούς. Κατά την διαπραγμάτευση στην αγορά αυτή, διακρίνονται οι αγορές μετοχικού τίτλου, οι αγορές δανειακών κεφαλαίων και οι αγορές κτηματικών δανείων. Συγκεκριμένα έχουμε τις μετοχές, τα ομολογιακά δάνεια, τα κρατικά ομόλογα κ.α. Τα χαρακτηριστικά αυτής της αγοράς, θεωρούνται η μεγαλύτερη διάρκεια των επενδύσεων, πέραν του έτους, ο υψηλότερος κίνδυνος και η μικρότερη ρευστότητα (Ασημακόπουλος, 2008).

Κατά την απελευθέρωση των αγορών, υπήρξε ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας που είχε σαν αποτέλεσμα την ανάπτυξη του όγκου των συναλλαγών και της αξίας αυτών σε παγκόσμια

κλίμακα. Επιπλέον, αναπτύχθηκαν παράγοντες που αφορούσαν την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στην αγορά χρήματος και κεφαλαίου, αυξήθηκε η ζήτηση διεθνών χρηματοοικονομικών υπηρεσιών ενώ αναπτύχθηκαν νέα χρηματοοικονομικά προϊόντα που βοήθησαν στην μείωση του ρίσκου και του κόστους των διεθνών χρηματοδοτικών συναλλαγών (Νούλας, 2006).

1.2. Οι Εμπορικές Τράπεζες

Το τραπεζικό σύστημα στο σύνολο του, προσφέρει υψηλό εύρος χρηματοπιστωτικών και μη υπηρεσιών, υπό την επίβλεψη ενός αυστηρού νομικού πλαισίου. Ως βασικότερη λειτουργία των τραπεζών, όπως αναλύθηκε και παραπάνω, θεωρείται η διαμεσολαβητική, όπου ως μεσάζον, δέχεται κεφάλαια με την μορφή των καταθέσεων από επιχειρήσεις ή από ιδιώτες διαχωρίζοντάς τα σε διάφορες μορφές καταθέσεων και παρέχει χορηγήσεις σε επιχειρήσεις και ιδιώτες, με κάποιο επιτόκιο, το οποίο είναι και το κέρδος της τράπεζας. Πέραν αυτής της λειτουργίας, οι τράπεζες σε διεθνές επίπεδο, παρέχουν και ποικίλες δραστηριότητες που αναλύονται παρακάτω. Αυτές είναι (Heffernan, 2004):

1. Η διαπραγμάτευση των χρηματοπιστωτικών μέσων, όπως είναι τα ομόλογα, τα συναλλάγματα, οι μετοχές και τα άλλα συναφή χρηματοπιστωτικά παράγωγα.
2. Οι χρηματιστηριακές συναλλαγές
3. Η Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε εταιρίες, όπως είναι οι συγχωνεύσεις και οι εξαγορές
4. Η διοίκηση των επενδύσεων
5. Η παροχή ασφαλιστικών κανόνων και υπηρεσιών.

Οι καταθέσεις των εμπορικών τραπεζών, δεν μένουν ακρησιμοποιήτες, εφόσον αυτές, πρέπει να πληρώσουν τόκο στους καταθέτες, ενώ αντίθετα, δεν μπορούν να δανείζουν όλο το ποσό των καταθέσεων, αφού έτσι οι καθημερινές καταθέσεις δεν θα κάλυπταν όλο το ποσό των αναλήψεων και δεν θα υπήρχε κάποιο χρηματικό απόθεμα ασφαλείας. Έτσι οι εμπορικές τράπεζες, για να έχουν ένα ικανοποιητικό επίπεδο ρευστότητας, καλύπτοντας τις υποχρεώσεις τους προς τους καταθέτες, πρέπει να έχουν ένα σχετικά μικρό ποσοστό ως απόθεμα, σε σχέση με το σύνολο των καταθέσεων. Στην ουσία τα τραπεζικά ιδρύματα, μετατρέπουν τις καταθέσεις σε άλλα προϊόντα με διαφορετικά χαρακτηριστικά αναφορικά με τον κίνδυνο, τη ρευστότητα και την ληκτότητα. Αναλυτικότερα, υποθέτοντας ότι μια τράπεζα

δέχεται καταθέσεις σε ευρώ, οπότε το παθητικό και το ενεργητικό θα αυξηθούν ταυτόχρονα (Νούλας, 2006). Η αύξηση των καταθέσεων συνεπάγεται και μια ισόποση αύξηση των τραπεζικών διαθεσίμων. Το τραπεζικό ίδρυμα, για να είναι επικερδές, θα χορηγήσει για παράδειγμα ένα δάνειο. Αν το ποσοστό υποχρεωτικών διαθεσίμων είναι 2%, τότε η τράπεζα θα κρατήσει ένα ποσό σε ευρώ ως υποχρεωτικά διαθέσιμα, και τα υπόλοιπα ευρώ θα τα διαθέσει όπως αυτή θέλει. Η δυνατότητα των εμπορικών τραπεζών να δημιουργούν καταθέσεις, κρατώντας ένα μέρος αυτών ως υποχρεωτικά, δίνει τη δυνατότητα στο τραπεζικό σύστημα, να δημιουργεί καταθέσεις. Μάλιστα, το σύνολο αυτών των καταθέσεων, είναι πολλαπλάσιο της αρχικής κατάθεσης από την οποία ξεκινά η σχετική διαδικασία (Καλφάογλου, 2012).

Στην Ελλάδα, εξ ορισμού, οι τράπεζες είναι πιστωτικά ιδρύματα, όπου με την άδεια την Τράπεζας της Ελλάδας, λειτουργούν ως εταιρίες δραστηριοποιούμενες στην αποδοχή καταθέσεων ή άλλων κεφαλαίων προς το κοινό, ενώ παράλληλα χορηγούν πιστώσεις για λογαριασμό τους. Κατά την ένταξη της χώρας μας στο πλαίσιο του ευρώ, ενσωματώθηκαν στο ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο οι γενικές Οδηγίες αναφορικά με την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών και των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών. Επιπλέον το καθεστώς λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων διαμορφώθηκε με τους κανόνες που ορίζει η συμφωνία της Βασιλείας III. Επιπρόσθετα, η άσκηση νομισματικής πολιτικής με τη χρήση διαθεσίμων ή αποτελεσματικότερων μέσων, γίνεται με τις κεντρικές τράπεζες, οι οποίες συμμετέχουν στην αγορά χρήματος και κεφαλαίου. Από το 2001, η Τράπεζα της Ελλάδος, είναι ενταγμένη στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, λειτουργώντας με βάση τον άξονα πολιτικής και με βάση τις οδηγίες της ΕΚΤ (Μερτζάνης, 2008).

Οι τράπεζες, όπως αναλύθηκε και παραπάνω, ασχολούνται με ένα ευρύ φάσμα διαμεσολαβητικών λειτουργιών και εξυπηρετήσεων για τους καταθέτες και τους δανειολήπτες και τους πελάτες τους συνολικά. Έτσι οι τραπεζικές διεργασίες απαριθμούνται σε (Αλεξιάκης, 2008):

1. Παθητικές που περιλαμβάνουν τις καταθέσεις, την έκδοση των ομολογιακών δανείων
2. Ενεργητικές, που αφορούν τις προεξοφλήσεις, τα βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα δάνεια, τις τοποθετήσεις σε ομόλογα και αξιόγραφα Δημοσίου
3. Διαμεσολαβητικές, όπως είναι η κίνηση των κεφαλαίων, οι ενέγγυες πιστώσεις, οι διακανονισμοί των εξαγωγών και των εισαγωγών η έκδοση εγγυητικών επιστολών, και αγοραπωλησία του συναλλάγματος

4. Τέλος σε λειτουργίες παροχής συμβουλών και εξυπηρέτησης των πωλήσεων, όπως είναι οι συμβουλές των επιχειρήσεων σχετικά με τη διάρθρωση του κεφαλαίου, τις διαδικασίες των συγχωνεύσεων και εξαγορών και τη διαχείριση των χαρτοφυλακίων, τις εμπορικές πληροφορίες, την εκμίσθωση θησαυροφυλακίων κα.

Η απελευθέρωση των αγορών, συνέβαλλε στον εκσυγχρονισμό και την αναμόρφωση του τραπεζικού συστήματος. Έτσι υπήρξαν τα εξής χαρακτηριστικά, που αφορούσαν το τραπεζικό σύστημα, έγινε άρση των περιορισμών σχετικά με την κίνηση των κεφαλαίων, απελευθερώθηκαν τα επιτόκια αναφορικά με τις καταθέσεις και τις χορηγήσεις. Καταργήθηκαν οι επιδοτήσεις του επιτοκίου για συγκεκριμένες τραπεζικές χορηγήσεις, μέσω της απελευθέρωσης, ήρθε η κατάργηση της υποχρέωσης των ιδρυμάτων επένδυσης σε κρατικά αξιόγραφα, ο εκσυγχρονισμός του ρυθμιστικού πλαισίου της αγοράς χρήματος και κεφαλαίου, ενώ ενισχύθηκε ο εποπτικός ρόλος της κεντρικής τράπεζας, σχετικά με τον έλεγχο και την λειτουργία των τραπεζικών ιδρυμάτων. Τα παραπάνω συνέβαλαν στην δημιουργία ενός καλύτερου και πλέον ανταγωνιστικού περιβάλλοντος για τις τράπεζες (Ελληνική Ένωση Τραπεζών, 2011). Οι αλλαγές αυτές βοήθησαν στην ανάπτυξη ενός νέου τραπεζικού συστήματος που θα διαφέρει από το παλαιότερο, σε άποψη μεγέθους, ποιότητας και εύρους των υπηρεσιών και του ανταγωνισμού. Εν τέλει, η απελευθέρωση των κινήσεων σε κεφάλαια, επέτρεπε τις τράπεζες να επενδύουν σε χρηματοπιστωτικά προϊόντα ελεύθερα επιτυγχάνοντας καλύτερες αποδόσεις. Η ανάδειξη του σύγχρονου χρηματοπιστωτικού συστήματος συνέβαλλε στην οικονομική μεγέθυνση, με τη βοήθεια του τραπεζικού συστήματος, διαμέσου της παροχής ορθότερης πληροφόρησης και της εξάλειψης του κόστους των συναλλαγών. Η βελτίωση της παραγωγικότητας και της αποτελεσματικότητας που επήλθε στον χρηματοπιστωτικό τομέα, έδωσε ώθηση στην αποταμίευση και στη διευκόλυνση των επενδύσεων. Συμπερασματικά ένα ανεπτυγμένο χρηματοπιστωτικό σύστημα, έχει τη δυνατότητα να διοχετεύει με αποτελεσματικό τρόπο μεγάλες ποσότητες κεφαλαίων των αποταμιευτών στους επενδυτές, ενώ βοηθάει στον μετριασμό τού κινδύνου των επενδυτικών αποφάσεων και του κινδύνου ρευστότητας (ΕΚΤ, 2012).

Κεφάλαιο 2.

1.1. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Σε κατάσταση ισορροπίας το τραπεζικό ίδρυμα, καταβάλει ένα επιτόκιο στους αποταμιευτές και λαμβάνει ένα επιτοκίου ύψους από τους πιστούχους. Η διαφορά κέρδους ή spread του ιδρύματος πρέπει να καλύπτει αρκετά τα λειτουργικά έξοδα, το κόστος κεφαλαίου, τον κίνδυνο επασφάλισης των δανείων και τις πληρωμές των φόρων. Άρα το περιθώριο παρουσιάζει το κόστος που πληρώνει η κοινωνία στο σύνολο, για τις διαμεσολαβητικές λειτουργίες των τραπεζών. Το περιθώριο κέρδους μειώνεται όσο αυξάνεται ο ανταγωνισμός χορήγησης δανείων (Alexiou, 2009).

Για να επιτευχθεί ο βασικός στόχος που έχει αναλάβει η Κεντρική Τράπεζα, που αφορά τη Σταθερότητα των Τιμών, θα πρέπει να λάβει χώρα η κατάλληλη Νομισματική Πολιτική που θα συμβάλλει στην διαμόρφωση του επιπέδου των τιμών. Ως Μηχανισμός Μετάδοσης λοιπόν αυτής της Πολιτικής εμπεριέχεται η διαδικασία όπου οι κινήσεις της ΕΚΤ μεταβάλλουν τις συνθήκες της οικονομίας γενικά και ειδικότερα το επίπεδο των τιμών στην Ευρωζώνη, μέσω του μηχανισμού των επιτοκίων. Οι εμπορικές τράπεζες, τηρούν το ελάχιστο ποσοστό κεφαλαίων στην Κεντρική Τράπεζα της χώρας που ανήκουν. Αυτός ο μηχανισμός συμβάλλει στην σταθεροποίηση των τιμών και κυρίως των επιτοκίων στην αγορά χρήματος. Επιπλέον, ο μηχανισμός αυτός συνεισφέρει στην δημιουργία διαρθρωτικού ελλείμματος ρευστότητας και συμβάλλει στον έλεγχο των κεφαλαίων που διακινούνται στην αγορά. Αυτή η σταθεροποίηση των επιτοκίων λοιπόν, που πραγματοποιείται διαμέσου των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, παρέχει τη δυνατότητα τήρησης των αποθεματικών σε μέσα επίπεδα. Επιπλέον, οι διαταράξεις των επίσημων επιτοκίων συμβάλλουν στην μεταβολή του οριακού κόστους της εξωτερικής χρηματοδότησης των ιδρυμάτων, εφόσον τα ιδρύματα ζητούν ρευστά για να ικανοποιήσουν τη ζήτηση του νομίσματος που βρίσκεται σε κυκλοφορία, είτε να έρθουν σε εκκαθάριση των διατραπεζικών υπολοίπων και εν τέλει να εκπληρώσουν την Υποχρέωση Τήρησης των Αποθεματικών. Με βάσει τα παραπάνω, η τελική συνέπεια του μηχανισμού μετάδοσης είναι η μεταβολή των επιτοκίων καταθέσεων και χορηγήσεων των τραπεζών (ΕΚΤ, 2012).

1.2. Η Διεθνής Τραπεζική

Η τιτλοποίηση αφορά την συγκέντρωση ενός μέρους των πιστώσεων ή των τίτλων χρέους όπου η αγορά χρηματοδοτείται με την έκδοση καινούργιων τίτλων χρέους. Αναλυτικότερα, οι νέοι αυτοί τίτλοι λαμβάνουν νέες ονομασίες που σχετίζονται με τη μορφή των περιουσιακών στοιχείων από όπου προέρχονται. Η χρηματοδότηση εγγυημένων ομολόγων προερχόμενες από ομάδες περιουσιακών στοιχείων, είναι η άλλη ονομασία της τιτλοποίησης, όπου αποτελεί μια χρηματοδοτική τεχνική νέας μορφής στην χρηματοπιστωτική αγορά και την έκδοση χρέους. Η τιτλοποίηση συνδέεται άμεσα με την είσπραξη της αξίας των περιουσιακών στοιχείων που αναμένεται μελλοντικά να δώσουν κάποιες σταθερές ή περίπου σταθερές ταμειακές ροές. Τα στοιχεία μπορεί να περιλαμβάνουν στεγαστικά, επιχειρηματικά δάνεια, πιστωτικές κάρτες, ακόμα και εισπρακτέους λογαριασμούς, ασφαλιστήριες συμβάσεις κα. Η νέα αυτή μορφή χρηματιστικής τεχνικής αναπτύχθηκε πολύ γρήγορα στην διεθνή τραπεζική, όπου τα τραπεζικά ιδρύματα δεν είναι πλέον οι δημιουργοί και οι κάτοχοι των χορηγήσεων, αλλά δημιούργησαν και διένειμαν τους πιστωτικούς και τους άλλους κινδύνους στις κεφαλαιαγορές (ATE Bank, 2012).

Τα βήματα της τιτλοποίησης μπορούν να συμπεριληφθούν στις παρακάτω διαδικασίες. Αρχικά οι ομοειδείς απαιτήσεις που αναμένεται να αποφέρουν κάποιες χρηματοροές δημιουργούν μια δεξαμενή ώστε να αποτελέσουν αυτό που ονομάζουμε χαρτοφυλάκιο αναφοράς, ώστε μετέπειτα να μεταβιβασθούν και να πωληθούν. Η διαδικασία αυτή λαμβάνει χώρα από την εταιρία που τους κατέχει αρχικά και έχει συσταθεί, μέσω κάποιου χρηματοοικονομικού οργανισμού, ώστε να εξυπηρετηθεί η διαδικασία της τιτλοποίησης. Στη συνέχεια, η εταιρία ειδικού σκοπού, εκδίδει καινούργιους τίτλους, όπου μετά τους πουλάει στους επενδυτές. Κατά την πράξη αυτή χρησιμοποιούνται ως εξασφαλίσεις οι εκχωρηθείσες απαιτήσεις. Συμπερασματικά, θα λέγαμε, ότι η τιτλοποίηση αποτελεί μια πηγή χρηματοδότησης που εμπεριέχει μια πιο εναλλακτική και διαφοροποιημένη μορφή μεταβίβασης των κινδύνων και ιδιαιτέρως των πιστωτικών. Συγκεντρωτικά θα λέγαμε ότι ο θεσμός αφορά στα παρακάτω στάδια (Τραυλός, 2013):

- Στην προετοιμασία και τον σχεδιασμό από την μεταβιβάζουσα εταιρία
- Στην επιλογή των απαραίτητων απαιτήσεων για τιτλοποίηση, που θα πρέπει να υπάρχουν στον ισολογισμό της εταιρίας, να είναι ρευστοποιήσιμα στοιχεία και να περιλαμβάνουν σχετικά προβλέψιμες και αναμενόμενες ροές μετρητών στο μέλλον

- Στη σύναψη των συμβάσεων που απαιτούνται στα εμπλεκόμενα μέρη
- Στη διάθεση των τίτλων στους επενδυτές
- Στην είσπραξη των απαιτήσεων όταν γίνουν ληξιπρόθεσμες.

Η νέα μορφή τεχνικής που αναλύσαμε, περιλαμβάνει όλο και πιο εξειδικευμένες και πολύπλοκες δομές τεχνικών που τελικά, κάνει δύσκολη και ίσως αδύνατη την εκτίμηση του κινδύνου, που εμπεριέχει ένας τίτλος. Αναλυτικότερα, τα προβλήματα που σχετίζονται με την χορήγηση πίστωσης δεν εμπεριέχουν μόνο τον δανειοδότη αλλά διοχετεύονται διαμέσου των χρηματοπιστωτικών τίτλων. Οι νέες απαιτήσεις που δημιουργούνται δεν έχουν άμεση αξίωση σε ένα συγκεκριμένο δάνειο ή μια πίστωση, αλλά δημιουργούνται απαιτήσεις σε κάποιες χρηματοροές των πιστώσεων μιας δεξαμενής. Το παραπάνω κάνει αρκετά δύσκολο το διαχωρισμό της απαίτησης κατά την αθέτηση του δανειολήπτη (Χατζηπαύλου, 2002).

Η εκχώρηση βοηθάει στην βελτίωση της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών, μέσω των εκχωρημένων απαιτήσεων. Συμβάλει στην αντιμετώπιση του ζητήματος της διαφοράς ληκτότητας. Ενισχύει τον βαθμό ρευστότητας του ενεργητικού των ιδρυμάτων, ενώ δίνει τη δυνατότητα βελτίωσης της αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων των ιδρυμάτων. Έτσι η διαδικασία αυτή συμβάλει στην πραγματοποίηση μεγαλύτερου κύκλου εργασιών και δημιουργεί υψηλότερα έσοδα προμηθειών. Γίνεται αποτελεσματικότερη η διαχείριση των κινδύνων των ιδρυμάτων, εφόσον μεταφέρεται τμήμα των κινδύνων σε θεσμικούς επενδυτές και εταιρίες ασφάλισης. Εν τέλει προσφέρονται εναλλακτικές μέθοδοι και πηγές εσόδων, αφού το ίδρυμα λαμβάνει διαφορετικούς ρόλους στις τιτλοποιήσεις έναντι αμοιβής (Μιχαήλ, 2013).

Οι κίνδυνοι εκχώρησης συνδέονται με τους επενδυτές, ο κίνδυνος φερεγγυότητας σχετίζεται με την πιστωτική φερεγγυότητα του φορέα διαχείρισης των απαιτήσεων ώστε να επιτευχθεί η ολοκλήρωση της διαδικασίας εκχώρησης. Ο κίνδυνος αθέτησης πληρωμών συνδέεται με τις απώλειες που θα έχει μια τράπεζα όταν ο αντισυμβαλλόμενος αθετήσει τις υποχρεώσεις του επιδεινώνοντας την πιστοληπτική του ικανότητα. Οι χώρες ποτ μπορεί να επηρεαστούν περισσότερο από τους κινδύνους των τιτλοποιήσεων και να καταρρεύσουν οι χρηματοπιστωτικές τους αγορές είναι αυτές που η ευημερία τους στηρίζεται κατά βάση στο τραπεζικό τους σύστημα (Ελληνική Ένωση Τραπεζών, 2011).

Η αποδιαμεσολάβηση σχετίζεται με την παγκόσμια τάση κατάργησης της μονοπωλιακής λειτουργίας παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών από τα τραπεζικά ιδρύματα. Έτσι προτείνεται η είσοδος ενός νέου τύπου χρηματοοικονομικών τεχνικών παροχής και άντλησης

των ζητούμενων και παρεχόμενων κεφαλαίων. Βασικότερα, αυτή σχετίζεται με τη δημιουργία απευθείας σχέσεων ανάμεσα στους δανειστές και δανειζόμενους, στους αγοραστές και πωλητές καθώς και στην προσφορά και ζήτηση υπηρεσιών χρηματοοικονομικής φύσεως, μέσω της παράκαμψη του παλαιότερα κυρίαρχου συστήματος των τραπεζών. Αφορά την σοβαρότερη εξέλιξη που διαμορφώνει ένα καινούργιο ρόλο στο τραπεζικό σύστημα κατά τα τελευταία 20 έτη. Έτσι, υπάρχει μια διεθνή δραματική μείωση των χρηματικών και όχι μόνο πόρων που υπήρχαν στις τραπεζικές καταθέσεις, λόγω της χαμηλής απόδοσης των επιτοκίων και της σταδιακής μείωσης των φτηνών κεφαλαίων των τραπεζικών ιδρυμάτων (Τράπεζα της Ελλάδας, 2008). Έτσι υπάρχει μια στροφή δανεισμού των γενικών κυβερνήσεων από τον παραδοσιακό δανεισμό και μια αύξηση της, άντλησης κεφαλαίων άμεσα από τους επενδυτές, μέσω της μαζικής έκδοση δανείων ομολογιακού χαρακτήρα και κρατικών αξιόγραφων σε πολλές χώρες. Η αύξηση της άμεσης άντλησης κεφαλαίων από μεγάλες επιχειρήσεις με την μεσολάβηση τοπικών και διεθνών χρηματιστηρίων είτε με την έκδοση εμπορικών χρεογράφων είτε εταιρικών ομολόγων μειώνει σταδιακά από τα πιστωτικά ιδρύματα ένα μεγάλο μέρος από των παραδοσιακών δανειακών εργασιών και μειώνει τον ρόλο τους στην αγορά (Τραυλός, 2013).

Η συγκέντρωση, επεξεργασίας πληροφοριών, καθώς και ο εκμηδενισμός των αποστάσεων, τα χαμηλά κόστη μεταφοράς και η ανάπτυξη των ηλεκτρονικών δικτύων που παρέχουν μια ολοκληρωτική πρόσβαση στις διεθνείς αγορές, παρέχει τη δυνατότητα παροχής τραπεζικών λειτουργιών και από μη τραπεζικά ιδρύματα (Heffernan, 2004). Έχει επίσης παρατηρηθεί το φαινόμενο προσφοράς από ορισμένες επιχειρήσεις προϊόντων στον καταναλωτή όχι με μετρητά, αλλά με χορήγηση δανείων από τις ίδιες, μειώνοντας έτσι την διαμεσολάβηση των τραπεζών. Μια άλλη μορφή αποδιαμεσολάβησης είναι η τιτλοποίηση δανείων από πολλές χώρες, ενώ μεγάλο ποσοστό παρουσιάζει η απευθείας διαδικτύωση των συναλλασσομένων στο συνάλλαγμα, στους διάφορους τίτλους και στις μετοχές χωρίς την βοήθεια των τραπεζών (Ενωση Ελληνικών Τραπεζών, 2013).

1.3. Η Τραπεζική Εποπτεία.

Η τραπεζική εποπτεία έχει μεγάλη ιστορία, κυρίως στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου κατά τις αρχές του αιώνα θεωρήθηκε σημαντικό τμήμα για την άσκηση πολιτικής. Ο συνεχής περιπτώσεις πτωχεύσεων των τραπεζών, κυρίως στην περίοδο της Μεγάλης Ύφεσης, αποτέλεσε τη βασική αιτία άνθησης του ενδιαφέροντος των οικονομικών αρχών στα θέματα

της επόπτευσης του τραπεζικού συστήματος. Η έμφαση δόθηκε κατά κύριο λόγο στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης του επενδυτικού κοινού στα πιστωτικά ιδρύματα, ενώ δεν περιορίστηκε αποκλειστικά στην Αμερική. Οι καταρρεύσεις των τραπεζών και η στροφή του κοινού προς το χρυσό αποτέλεσαν τις κύριες εμπειρίες της Αυστρίας και της Γερμανίας την περίοδο της Υψηλής Ύφεσης και ως εκ τούτου προσπάθεια συγκράτησης της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος αποτέλεσε βασικό οικονομικό στόχο. Κατά τη δεκαετία του '30, το θέμα των πτωχεύσεων των τραπεζών υποχώρησε κατά μεγάλο βαθμό. Η ένταση του εποπτικού ελέγχου παρουσίασε μείωση, τόσο στις ΗΠΑ όσο και στην ηπειρωτική Ευρώπη. Μετά τη δεκαετία του '70 η τραπεζική κρίση εμφανίζεται συχνότερα κατά το διεθνοποιημένο πλέον τραπεζικό περιβάλλον. Κατά συνέπεια, η εποπτεία της διεθνούς τραπεζικής θεωρείται πρόσφατο φαινόμενο στην οικονομική ιστορία. Βασικό χαρακτηριστικό της εποπτείας αποτέλεσε η ρυθμιστική παρέμβαση όπου και αυτή έφερε στην επιφάνεια κάποια δείγματα αντίδρασης κατά τα διάφορα στάδια της διεθνούς τραπεζικής κρίσης. Αντιθέτως, τα τραπεζικά ιδρύματα με διεθνή παρουσία παρέμεναν σε μεγάλο βαθμό υπό τον έλεγχο των τοπικών εποπτικών αρχών της χώρας τους, ενώ ο διεθνής συντονισμός των πρακτικών της τραπεζικής εποπτείας παρεμποδίστηκε από τις θεσμικές διαφορές, και τις ιδιαίτερες εθνικές συνήθειες και ολιγοπωλιακές δομές (Zicchino, 2005).

Κατά την κατάρρευση της τράπεζας της Γερμανίας Herstatt, το 1974, και της Franklin National των ΗΠΑ, το ενδιαφέρον των εποπτικών αρχών στράφηκε στην επιμέρους αλληλεξάρτηση του εθνικού τραπεζικού συστήματος. Αυτό συνέβαλε στη δημιουργία της Επιτροπής σχετικά με την Τραπεζική Εποπτεία υπό την καθοδήγηση της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών. Η Επιτροπή αυτή υπήρξε ο πρόδρομος της Επιτροπής της Βασιλείας σχετικά με την Τραπεζική Εποπτεία. Συγκεκριμένα, το 1974 συστάθηκε η Επιτροπή Βασιλείας που αποτελούνταν από τις κεντρικές τράπεζες και τις άλλες εποπτικές αρχές από τα των κρατών μελών του Group of Ten. Τώρα τα μέλη της Επιτροπής προέρχονται από την Αυστραλία, τη Βραζιλία, τον Καναδά, την Κίνα, χώρες της Ευρώπης, την Ινδία, την Ιαπωνία, την Κορέα, το Μεξικό, τις Κάτω Χώρες, τη Ρωσία και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Η Επιτροπή συνέρχεται τακτικά κάθε τέσσερις φορές ετησίως, ενώ έχει και τέσσερις υποεπιτροπές που συνενυρίσκονται ανά σε τακτά διαστήματα. Στην Εικόνα παρουσιάζεται το Οργανόγραμμα της Επιτροπής. Τα μέλη του αντιπροσωπεύονται από την κεντρική τράπεζά τους ή από την αρμόδια αρχή, που για την εποπτεία των τραπεζικών επιχειρήσεων.

Σε ένα Χρηματοπιστωτικό Σύστημα το 'Δίκτυο Ασφαλείας' μπορεί να εμπεριέχεται, το μηχανισμό προληπτικής εποπτείας, τις διαδικασίες παρεμβατικής πολιτικής, τον μηχανισμό

εγγύησης των καταθέσεων, τις διαδικασίες αλλά και τις προϋποθέσεις χορήγησης των αδειών λειτουργίας των ιδρυμάτων και εν τέλει τον μηχανισμό που σχετίζεται με την αναχρηματοδότηση του δανεισμού. Ο πρωταρχικός παράγοντας για την λειτουργία του δικτύου ασφαλείας αφορά τον πρώτο μηχανισμό, δηλαδή την προληπτική εποπτεία των ιδρυμάτων που αποτελούν ένα χρηματοπιστωτικό σύστημα. Ο παράγοντας αυτός συμβάλλει σημαντικά στην ανάπτυξη και εξασφάλιση προς τους πελάτες και επενδυτές ενός κλίματος εμπιστοσύνης. Η ανάπτυξη ελέγχου των στρατηγικών των επενδύσεων αλλά και των πολιτικών αποφυγής των κινδύνων αποτελούν στοιχεία του παραπάνω μηχανισμού. Ο εποπτικός μηχανισμός στοχεύει στην αποφυγή εκδήλωσης μιας οικονομικής κρίσης καθώς και στην προστασία των επενδυτών τόσο σε μικροπληπτικό βαθμό όσο και σε μακροοικονομικό (Γκόρτσος, 2014).

Η παρεμβατική πολιτική αφορά κυρίως τις εποπτικές αρχές για κάθε χώρα περιλαμβάνοντας μια συνεχή εποπτεία και έλεγχο για την εφαρμογή και τήρηση των κανόνων αλλά και των λειτουργιών των ιδρυμάτων. Η εγγύηση των καταθέσεων είναι μια προστασία των καταθετών και επενδυτών μέσω της καταβολής αποζημιώσεων σε περιπτώσεις προβλημάτων, πτώχευσης ή κατάρρευσης των ιδρυμάτων. Οι διαδικασίες που αφορούν την έκδοση άδειας, περιλαμβάνουν τις προϋποθέσεις για τη έκδοση άδειας λειτουργίας των τραπεζών και των λοιπών επενδυτικών και πιστωτικών εταιριών. Ο αναχρηματοδοτικός δανεισμός, αφορά στις διαδικασίες δανεισμού ως τελικό στάδιο βοήθειας στα ιδρύματα, όπου μπορεί να αντιμετωπίσουν θέματα ρευστότητας. Συνολικά θα λέγαμε ότι το "δίκτυο ασφαλείας" συμβάλλει στην ανάπτυξη της εμπιστοσύνης στο χρηματοπιστωτικό σύστημα (Basel Committee, 2010).

Η εποπτεία του κάθε Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε επίπεδο χρηματοοικονομικό αφορούσε τις εποπτικές αρχές της κάθε χώρας. Η ανάγκη για μια κοινή εποπτική αρχή φάνηκε κατά την κρίση του 2009. Αρχικά η σκέψη για την ανάληψη της εποπτικής διαδικασίας από την Κεντρική Ευρωπαϊκή Τράπεζα απορρίφθηκε και ορίστηκε η δημιουργία μιας Τραπεζικής Ένωσης, υπό τον εποπτικό έλεγχο της πρώτης. Έτσι στην σύνοδο κορυφής του 2012 τέθηκαν οι προτάσεις για την δημιουργία ενός κοινού τραπεζικού πλαισίου εποπτείας. Το σύστημα αυτό έχει ως στόχο την εποπτεία και την εξυγίανση των τραπεζικών ιδρυμάτων στο πλαίσιο της Ένωσης, αλλά και την διασφάλιση της αξιοπιστίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Επιπλέον στόχος θεωρείται η διασφάλιση ότι οι τράπεζες που έχουν χαρακτηριστεί ως μη βιώσιμες θα μπορέσουν να εξυγιανθούν δίχως να υπάρξει

βοήθεια από τα χρήματα των πολιτών. Ως μέλη λοιπόν της Ένωσης, είναι τα κράτη μέλη της Ευρωζώνης αλλά και κράτη της Ένωσης που επιθυμούν να συμμετάσχουν (Γκόρτσος, 2014). Έτσι η υιοθέτηση των κανονισμών του Ευρωκοινοβουλίου για τη λειτουργία της Ένωσης και της ΕΚΤ προτάθηκε το 2012 ενώ παράλληλα υιοθετήθηκε και το πλαίσιο της Βασιλείας III. Ειδικότερα συγκεντρωτικά θα λέγαμε ότι προτάθηκαν οι συνθήκες για την ίδρυση του υπερεθνικού μηχανισμού εξασφάλισης των μη βιώσιμων οργανισμών, την ανάπτυξη ενός ταμείου σε υπερεθνικό επίπεδο αλλά και την λειτουργία των εγγυήσεων των καταθέσεων.

1.4. Η Ενιαία Τραπεζική Ένωση

Η ανάπτυξη μιας Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ένωσης υπό ένα ευρωπαϊκό κοινό πρίσμα μπορεί να εδραιωθεί στα πλαίσια μιας αρχής που θα αφορά την αδειοδότηση και τη εποπτεία σε αρχικό στάδιο των πιστωτικών ιδρυμάτων. Επιπλέον μπορεί να συμβάλλει στη διόρθωση των αρνητικών επιπτώσεων των ιδρυμάτων αυτών και να δημιουργήσει ένα κοινό ταμείο που θα αφορά τη χρηματοδότηση των ελλείψεων, ανά χώρα, βοηθώντας την εξυγίανση των προβληματικών χρηματοπιστωτικών συστημάτων. Η Τραπεζική Ένωση θα αναπτύξει ένα σύστημα εγγύησης για τους καταθέτες και θα οριοθετήσει ένα κοινό κανονιστικό πλαίσιο σε προστατευτικό επίπεδο για τις χώρες της Ένωσης. Έτσι θα λάβει χώρα μια ανακεφαλαιοποίηση των πιστωτικών ιδρυμάτων, που τυχόν θα αντιμετωπίζουν θέματα κεφαλαιακής επάρκειας εφόσον βέβαια θεωρούνται από τις εποπτικές αρχές ως άξια ανακεφαλαιοποίησης. Θα μπορούν να υπάγονται στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας ενώ θα ήταν δυνατόν να μειωθεί το δημοσιονομικό χρέος των κρατών που εδρεύουν αυτά τα πιστωτικά ιδρύματα. Η δημιουργία ενός αποτελεσματικού και ενιαίου εποπτικού κύκλου για τις τράπεζες στην Ένωση με τη βοήθεια της ΕΚΤ, θα παρέχει τη πιθανότητα μιας υπαρκτής ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών (Linzert, 2010).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ορίζοντας το πλαίσιο σχετικά με το πλέγμα ασφαλείας, θεωρεί ότι αυτό βρίσκεται κάτω από την εποπτεία των μελών της ΕΕ. Έτσι έγιναν προσπάθειες για την εναρμόνιση των συνιστωσών του πλέγματος ασφαλείας, με τις ειδικές οδηγίες που αφορούσαν την άρση των εμποδίων αναφορικά με την είσοδο των τραπεζών στον κλάδο. Επιπλέον, ορίστηκαν διατάξεις σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια των ιδρυμάτων αλλά και σχετικά με την προστασία των καταθέσεων. Η αλλαγή της εποπτείας του πλέγματος από τα Κράτη Μέλη σε ένα Ευρωπαϊκό Επίπεδο, δεν έγινε δεκτή, λόγω πολιτικών διαφορών στα κράτη μέλη. Έτσι για να μην ανασταλεί η ανάπτυξη της ενιαίας αγοράς, που αφορά τις

χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, αναπτύχθηκε ο κανόνας της αμοιβαίας αναγνώρισης. Συμπερασματικά, το πλέγμα ασφαλείας, παραμένει υπό τον έλεγχο των εθνικών αρχών, αναγνωρίζοντας τις εθνικές ρυθμιστικές διατάξεις του πλαισίου καθώς και αναγνωρίστηκε η ανάγκη δημιουργίας του υποκατάστατου πλαισίου που θα αφορά την αμοιβαία αναγνώριση των κανόνων και των πρακτικών σε εθνικό επίπεδο. Καθιερώθηκε εν τέλει ο ορισμός για τον έλεγχο του κράτους μέλους που κατάγεται το ίδρυμα, τον έλεγχο για την άδεια λειτουργίας των ιδρυμάτων όταν αυτό έχει τη δυνατότητα να λειτουργήσει σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ, είτε με την μορφή υποκαταστημάτων δίχως εμπόδια που εμφανίζονται στα κράτη υποδοχής (ΕΚΤ, 2014).

Η οδηγία De Larosiere κατά το 2009, έδωσε τον ορισμό για την οδηγία των μεταβολών της αρχιτεκτονικής δόμησης του ρυθμιστικού πλαισίου για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στην Ένωση. Ειδικότερα εισάγονται προτάσεις αναφορικά με την παρέμβαση του πλέγματος ασφαλείας, για την μεταφορά της εποπτείας των ιδρυμάτων, από τις εθνικές υπηρεσίες στον υπερεθνικό οργανισμό. Επίσης προβλέπεται η καθιέρωση των νέων διαστάσεων για την μακροληπτική εποπτεία των χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων (ΕΚΤ, 2014).

Υποστηρίζεται, ότι η δημιουργία της Ενιαίας Τραπεζικής Ένωσης, επιβάλει την ανάγκη ανάπτυξης της αλληλεξάρτησης ανάμεσα στους υπερχρεωμένους οργανισμούς και τις αδύναμες Τράπεζες των Κρατών Μελών. Προβλέπεται κατά συνέπεια, η εδραίωση ενός μηχανισμού εξυγίανσης αλλά και προστασίας των καταθέσεων, για να υπάρξει η δυνατότητα της άμεσης ανακεφαλαίωσης την Οργανισμών από τον μηχανισμό Έσχατης Προσφυγής και Δανεισμού.

Η χρηματοδότηση των Τραπεζών, μέσω του Μηχανισμού Χρηματοδότησης, μέσα στην ΕΕ, γίνεται από τις εθνικές νομισματικές αρχές, εφόσον οι ζημίες και οι κίνδυνοι που εμφανίζονται επιβαρύνουν μόνο τις εθνικές νομισματικές αρχές. Αντίθετα, η διαδικασία αυτή δεν προτείνεται από τον μηχανισμό της ενιαίας Νομισματικής Τακτικής της ΕΕ και της ΕΚΤ. Η διανομή ρευστότητας, από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό, θεωρείται πιο εύκολη και άμεση, αφού θα παρείχε εγκυρότερη και ταχύτερη πληροφόρηση. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, δεν συμφωνεί με την κάλυψη των κινδύνων των προβληματικών ιδρυμάτων από αυτή, εφόσον δεν επιθυμεί να μεταφέρει τον κίνδυνο από αυτά τα ιδρύματα, στα δικά της περιουσιακά στοιχεία. Αντίθετα, οι Εθνικές Νομισματικές Αρχές, δεν έχουν εισάγει μηχανισμούς επιμερισμού των ζημιών. Συμπερασματικά, η Κεντρική Τράπεζα της Ευρώπης, θα μπορούσε να θέσει απαγορεύσεις αναφορικά με την παροχή ρευστότητας, αφού είναι η

μόνη που έχει την αρμοδιότητα σχετικά με την παροχή έσχατου δανεισμού, διαμέσου των μηχανισμών της Νομισματικής βοήθειας (ECB, February 2011,).

Η θεσμοθέτηση της Τραπεζικής Ένωσης λαμβάνει χώρα το 2014. Μαζί με το αναθεωρημένο πλαίσιο της Βασιλείας, ορίζονται κανόνες για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζικών ιδρυμάτων, ενώ παράλληλα η εποπτεία των μεγάλων τραπεζών σε κάθε χώρα περνάει στην Κεντρική Ευρωπαϊκή Τράπεζα, ενώ αυτή των μικρών μπορεί να παραμείνει στις εποπτικές αρχές της Κεντρικής Τράπεζας των κρατών. Η καθιέρωση κανόνων που αφορούν την ανάκαμψη των τραπεζών που παρουσιάζουν οικονομικά προβλήματα αλλά και αυτοί για την εγγύηση των καταθέσεων είναι πια γεγονός. Επιπλέον υιοθετείται ο ενιαίος μηχανισμός εποπτείας (SSM) και ο ενιαίος μηχανισμός εξυγίανσης (SRM), που αφορά την κεντρική αρχή εξυγίανσης καθώς και το ενιαίο ταμείο για την εξυγίανση των χρεοκοπημένων τραπεζών, όπου χρηματοδοτείται συνολικά από τον τραπεζικό σύστημα της Ευρώπης.

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω η Τραπεζική Ένωση στην Ευρώπη αποτελείται από τρεις βασικούς πυλώνες, τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό EEM, (SSM) και τον Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης (SRM) αλλά και το ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων. Αναλυτικότερα για τον πρώτο μηχανισμό, θα λέγαμε ότι έχει ως στόχο την δημιουργία ενός νέου συστήματος σχετικά με την χρηματοπιστωτική εποπτεία, συμπεριλαμβανομένου της ΕΚΤ αλλά και των επιμέρους εποπτικών αρχών της κάθε χώρας. Θα διασφαλίζεται η διαφύλαξη και ανάπτυξη ενός υγιούς ενιαίου τραπεζικού συστήματος για την ομαλή ανάπτυξη και ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής ολοκλήρωσης της Ένωσης. Οι συστημικά σημαντικές τράπεζες, θα έχουν τη δυνατότητα για άμεση χρηματική ενίσχυση, μέσω του Μηχανισμού Χρηματοδοτικής Στήριξης, σε περιπτώσεις απώλειας των εποπτικών ορίων αλλά και σε συνθήκες αφερεγγυότητας, εφόσον θα έχουν αρχικά λάβει το εργαλείο εξυγίανσης μέσω ιδίων μέσων. Σχετικά με τον ενιαίο μηχανισμό εξυγίανσης, θα λέγαμε ότι διασφαλίζεται με την προσφυγή μιας τράπεζας σε αυτόν, παρά τις σημαντικές δυσχέρειες που μπορεί να αντιμετωπίζει, ότι η εξυγίανση της τράπεζας θα γίνει με αποτελεσματικό τρόπο. Ο Μηχανισμός της Εξυγίανσης θα μπορεί να εφαρμόζεται στα τραπεζικά ιδρύματα που θα εποπτεύονται μέσω του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού. Έτσι μιλάμε για τα πλαίσια εκκαθάρισης και αναδιάρθρωσης των τραπεζών, καθώς και αυτά της παροχής εγγυήσεων σε περιόδους κρίσης. Οι παραπάνω δράσεις, συμβάλλουν σημαντικά στον περιορισμό και το μπλοκάρισμα της κρίσης στους αρχικούς μικρόκυκλους από όπου μπορεί να ξεκινήσει. Ο τελευταίος πυλώνας στήριξης της Ένωσης αφορά το Ενιαίο Εγχειρίδιο Κανόνων όπου περιλαμβάνει την εφαρμογή του πλαισίου της Βασιλείας III, δηλαδή τα ενισχυμένα εποπτικά κεφάλαια έως το 2019, την

χαμηλότερη μόχλευση, αλλά και την καλύτερη διαχείριση της ρευστότητας. Μέχρι το 2014, θα τεθεί σε λειτουργία και ένας τέταρτος πυλώνας που θα αφορά το ενιαίο σύστημα εγγύησης των καταθέσεων (Dumitrescu, 2013).

1.5. Το σύστημα Εγγύησης των Καταθέσεων.

Η λειτουργία του συστήματος Εγγύησης των Καταθέσεων εδραιώθηκε με στόχο την εποπτική διαδικασία αλλά και παρέμβαση στα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα καθώς επίσης έχει ως στόχο την διαχείριση αλλά και εκποίηση αυτών που είναι σε δυσχερείς συνθήκες. Στην Ελλάδα, το Ταμείο Εγγύησης των Καταθέσεων, λειτουργεί ως φορέας εγγυήσεων για τις καταθέσεις καθώς και ο σύστημα προστασίας των επενδυτών.

Η δυνατότητα εδραίωσης των συστημάτων εγγύησης για τις καταθέσεις, σχετίζεται άμεσα με την ισορροπία στον Τραπεζικό Κλάδο. Ειδικότερα, αυτή προβλέπει την αποφυγή αναλήψεων σε ομαδικό επίπεδο, που μπορεί να προέρχεται από μια πληροφορία σχετικά με μια τράπεζα ή σχετίζεται με την οικονομία στο σύνολο της. Άρα με βάσει το παραπάνω, οι καταθέτες θα μπορούν να έχουν ασφάλεια, για τις καταθέσεις τους.

Το ΤΕΚ, είναι ο φορέας για την διαχείριση της εγγύησης των καταθέσεων των Τραπεζικών Οργανισμών, ενώ επιπλέον παρέχει προστασία για τις επενδυτικές υπηρεσίες ενώ επιπλέον θεωρείται υπεύθυνο για την παροχή αποζημιώσεων στους καταθέτες κατά την δυσμενή κατάσταση των Πιστωτικών Ιδρυμάτων. Σημαντικότερη υπηρεσία, θεωρείται η καταβολή αποζημίωσης προς τους επενδυτές όταν θίγονται ζητήματα αποζημίωσης είτε εμφανίζονται προβλήματα μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων τους, ενώ παράλληλα παρέχεται και η δυνατότητα χρηματοδότησης και εξυγίανσης αυτών των ιδρυμάτων (ECB, February 2011.).

Τα συστήματα Εγγύησης των Καταθέσεων, αναπτύχθηκαν λόγω της ανάπτυξης των εμποδίων ενοποίησης των χρηματοπιστωτικών αγορών, όπου και εμφανίστηκαν προβλήματα μεθόδευσης των όρων για την ελεύθερη ανάπτυξη του ανταγωνισμού των αγορών. Οι αντιθέσεις των συστημάτων χρηματοδότησης, των επιπέδων εισφορών, εδραίωσαν τις συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού μεταξύ ανταγωνιστικών Τραπεζικών Ιδρυμάτων. Αναλυτικότερα υποστηρίζεται, ότι τα βασικότερα εμπόδια, σχετίζονται με τις περιπτώσεις των ιδρυμάτων με έδρα μια χώρα της ΕΕ όπου έχουν την δυνατότητα, εισχώρησης σε μια άλλη χώρα μέλος, με την παράλληλη εφαρμογή ίσου επιπέδου εγγύησης με αυτό της χώρας υποδοχής. Κατά συνέπεια, εμφανίζονται μη ίσοι όροι ανταγωνισμού, αφού πολλές τράπεζες

έχουν την γενναία υποστήριξη των χωρών προέλευσης τους, ενώ άλλες λαμβάνουν τα πλεονεκτήματα που παρέχουν οι χώρες όπου επεκτάθηκαν (ΕΚΤ, 2014).

Η χρηματοοικονομική αγορά καθώς και η αγορά των αγαθών, θεωρούνται οι πλέον ολοκληρωμένες και απελευθερωμένες αγορές των Κρατών Μελών, πέραν των διασυνοριακών σχέσεων. Τα διαφορετικά επίπεδα ολοκλήρωσης, συμβάλλουν στην νομισματική και χρηματοοικονομική ολοκλήρωση αυτών. Υποστηρίζεται, ότι η νομισματική ένωση μπορεί να βελτιώσει την απελευθέρωση των Αγορών του Χρηματιστηρίου, αφού μπορεί να φέρει την εξίσωση στις τιμές των προϊόντων του Χρηματιστηρίου σε ξεχωριστές αγορές. Επιπλέον, οι διαπραγματευτές, μπορούν να έχουν πρόσβαση μέσω ξεχωριστών περιοχών και να ενεργήσουν δανειζόμενοι, επενδύοντας και αντισταθμίζοντας τους κινδύνους. Ειδικότερα, αναπτύχθηκε το φαινόμενο της ανάπτυξης της διαθεσιμότητας και της διαφοροποίησης υπό την ανεξαρτησία των επενδυτικών επιλογών (ΕΚΤ, 2014).

Η Οδηγία, θεωρείται ότι συμβάλλει στην μείωση των προβλημάτων στο βαθμό των χωρών, καθώς μειώνονται τα φαινόμενα συναλλαγής χρηματοοικονομικών αγαθών σε επίπεδο χωρών. Αυτό εξαρτάται από το επίπεδο πραγματικής πρόσβασης σε αγορές και πληροφορίες από τους εκδότες. Καθώς τα Χρηματιστήρια στην Ευρώπη θα επιτύχουν πρόσβαση σε υψηλό βαθμό προς το επενδυτικό κοινό και τους διαμεσολαβητές, υπάρχει η δυνατότητα, επίτευξης μικρού κόστους συναλλαγών, ενώ θα παρέχονται αποτελεσματικές υπηρεσίες για την εκκαθάριση, τον διακανονισμό αλλά και την χρήση διαφοροποίησης των τίτλων. Έτσι παρέχεται βελτιωμένη διαδικασία μεταφοράς της διαδικασίας των συναλλαγών σε επίπεδο χωρών και τομέα. Η επίπτωση της Οδηγίας αναφορικά με το μέσο κόστος Κεφαλαίου της Ένωσης καθώς και την ρευστότητα, θεωρείται ο βασικότερος παράγοντας. Αναφορικά με αυτό θα λέγαμε ότι η διαφοροποίηση των αγορών, θεωρείται ανασταλτικός παράγοντας για την αποτελεσματικότητα των διαμεσολαβητών και εμπόδιο στον συστημικό κίνδυνο (ΕΚΤ, 2014).

Έτσι η αποτελεσματικότητα της οδηγίας για την μείωση των επιδράσεων της κατάτμησης της αγοράς αναμένεται να επιφέρει μια επιβάρυνση στο κόστος αύξησης του συτημικού κινδύνου. Η μετακύλιση των χρηματιστηριακών κινδύνων διαμεσολάβησης, αλλά και η διεύρυνση της αγοράς με την διαφοροποίηση των χρηματοοικονομικών εργαλείων, πιθανόν να επιφέρει με την Οδηγία, την ανάπτυξη των απαραίτητων διοικητικών και λογιστικών ρυθμίσεων καθώς και την ανάπτυξη ισχυρών μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου, ώστε να διαχειριστεί αποτελεσματικά ο κίνδυνος.

Η λειτουργία της εναλλακτικής εκτέλεσης των χρηματιστηριακών συναλλαγών σε κάθε τόπο, μπορεί να συμβάλλει στην εδραίωση μεγαλύτερης διαφάνειας στις συναλλαγές, ενώ αναμένεται υψηλή τυποποιημένη αποκάλυψη πληροφοριών στις συναλλαγές για την επίτευξη της χαμηλής διαφοροποιημένης πληροφορίας. Συμπερασματικά, ισχύει ότι η επίτευξη σταθερότητας στην ΕΕ μπορεί να λάβει χώρα, μέσω της μείωσης του συστημικού κινδύνου, ενώ αναμένεται η ανάπτυξη του τρόπου σύνδεσης των κινδύνων με την Μίκρο-οικονομία και την απόδοση του στα μακρο-οικονομικά στοιχεία (ΕΚΤ, 2014).

Οι καταθέτες έχουν τη δυνατότητα προστασίας μέσω διαφόρων μηχανισμών. Η πρώτη μέθοδος αφορά την διασφάλιση μέσω διαφόρων ειδικών οργανισμών όπου αυτή θεωρείται και πιο άμεση. Η άλλη μέθοδος θεωρείται πιο έμμεση και παρέχεται μέσω του κράτους, ενώ υπάρχουν και περιπτώσεις όπου παρέχεται κάποια προνομιακή διαχείριση των καταθετών, όπως θεωρείται και η προτεραιότητα σε σχέση με άλλους πιστωτές (Basel Committee, 2010). Στην Ένωση, υπάρχει η διασφάλιση των καταθετών, ως μια μίξη συνδυασμών, ώστε να επιτευχθεί ένας αποδοτικός συνδυασμός, όπου θα περιλαμβάνει την περιορισμένη κάλυψη, την απεριόριστη αλλά μπορεί να ενέχει και στοιχεία συνευθυνότητας. Βέβαια, αν αναλογιστούμε ότι η απεριόριστη κάλυψη των καταθετών μπορεί να παρουσιάσει πολλά προβλήματα κινδύνου κυρίως στις τράπεζες, θα λέγαμε ότι δεν εντάσσεται στις καλύτερες μεθόδους κάλυψης των καταθετών. Έτσι από το 2008, η κάλυψη αφορά ένα συγκεκριμένο ποσό κατάθεσης ανά τράπεζα, όπου στις μέρες μας φτάνει τις 100.000 ευρώ. Βέβαια, ανά καταθέτη το ποσό κάλυψης δεν μπορεί να ξεπερνά τις 400.000 ευρώ, αν έχει κάποια διασπορά των καταθέσεων σε διάφορες τράπεζες. Αξίζει να τονιστεί ότι η εγγύηση των καταθέσεων αφορά κυρίως στα φυσικά πρόσωπα στο πλαίσιο της ΕΕ, ενώ δεν εξαιρούνται και συγκεκριμένα Νομικά πρόσωπα..

Το νέο τραπεζικό πλαίσιο περιλαμβάνει πέραν της χορήγησης πιστώσεων στις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά και την παροχή επιχειρηματικών συμβουλών για την έκδοση αλλά διάθεση στην χρηματοπιστωτική αγορά των μέσων όπου θα διακινούνται στις οργανωμένες και εξωχρηματοπιστωτικές αγορές (Γκόρτσος, 2014). Έτσι λαμβάνει χώρα η μεσολάβηση της αγοράς και πώλησης των χρηματοπιστωτικών μέσων ώστε να διατηρηθεί η ρευστότητα, να εκτελεστούν εντολές των πελατών για αγορά είτε πώληση χρηματοπιστωτικών μέσων κατά την δευτερογενή ή εξωχρηματιστηριακή αγορά. Έτσι παρέχονται επενδυτικές συμβουλές σε πελάτες ενώ γίνεται διαχείριση του χαρτοφυλακίου επενδυτικών επιλογών για τους πελάτες και τον οργανισμό (Λώλος, 2007).

Κεφάλαιο 3.

1.1. Η επιτροπή της Βασιλείας

Η Επιτροπή της Βασιλείας δεν αποτελεί ένα διεθνή οργανισμό, αλλά μια «de facto» οργάνωση δίχως νομική προσωπικότητα που εδρεύει με την υποστήριξη της γραμματείας της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (Bank of International Settlements) που εδρεύει στην πόλη Βασιλεία της Ελβετίας. Οι κανόνες που αναπτύσσονται στις εκθέσεις της δεν δεσμεύουν νομικά τα ιδρύματα αλλά αποτελούν τους γενικούς κατευθυντήριους κανόνες καλής πρακτικής.

Οι στόχοι της Βασιλείας μπορούν να συνοψιστούν παρακάτω:

Διασφάλιση της σταθερότητας του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος

και Διαμόρφωση των ισοδυνάμων όρων ανταγωνισμού, σε διεθνές επίπεδο, τόσο ανάμεσα στις διεθνείς δραστηριοποιημένες τράπεζες όσο και αναμεταξύ των τραπεζών και των επενδυτικών εταιρειών.

Παρότι οι κανόνες της Επιτροπής Βασιλείας δεν κατέχουν νομικά εξαναγκαστικό χαρακτήρα, η επιρροή της Επιτροπής θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική και εκτός του πλαισίου των νομισματικών και εποπτικών αρχών που ενυπάρχουν στη σύνθεσή της. Συγκεκριμένα, ένα σημαντικό τμήμα του έργου της υιοθετείται από τις εποπτικές αρχές άλλων κρατών, που δεν συμμετέχουν στη σύνθεσή της. Το έργο της έχει καθοριστική επιρροή στη διαμόρφωση του κανονιστικού πλαισίου σχετικά με την προληπτική εποπτεία των ιδρυμάτων στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά και κυρίως στη θεματική κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών. Για παράδειγμα, τόσο το αρχικό πλαίσιο, όσο και το νέο που καθιερώθηκε με το νέο Σύμφωνο ολικά σχεδόν ενσωματωθεί με μικρές εξαιρέσεις στην Ευρωπαϊκή κοινοτική νομοθεσία. Οι δύο βασικές κοινοτικές νομολογίες με τις οποίες επήλθε η ενσωμάτωση του νέου πλαισίου αποτελούν την Οδηγία 2006/48/ΕΚ σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη Οδηγία 2006/49/ΕΚ για την κεφαλαιακή επάρκεια επενδυτικών επιχειρήσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων (Μαϊνονί, 2004).

Το αρχικό σύμφωνο για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών παρουσιάστηκε αρχικά το 1988, τροποποιήθηκε το 1996 όπου και συμπεριλήφθηκαν οι κίνδυνοι αγοράς και το 2006

ολοκληρώθηκε η διαδικασία έκδοσης του αναθεωρημένου Συμφώνου Κεφαλαιακής Επάρκειας (Basel II) (Decamps, 2004).

1.2. Βασιλεία I

Η συμφωνία της Βασιλείας I αποτελεί την πρώτη ολοκληρωμένη προσπάθεια δημιουργίας ενός συνεκτικού θεσμικού πλαισίου για τη διαχείριση και την αντιμετώπιση του κινδύνου. Οι αρχικές προσπάθειες, μάλιστα, εκκινούν στα 1988 όταν τέθηκαν οι βάσεις για τη δημιουργία ισχυρών κανόνων σχετικών με τη διαχείριση των εποπτικών μέσων των τραπεζών, καθώς επίσης και την αποδοχή μιας κοινής μεθόδου υπολογισμού των κεφαλαιακών αποθεμάτων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Συγκεκριμένα, το πλαίσιο, της Επιτροπής Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών εντάσσεται στο Σύμφωνο της Βασιλείας του 1988 ή αλλιώς Basle Capital Accord, όπου οι διατάξεις του αφορούν δύο συναφή θέματα:

1. Τον τρόπο υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων των τραπεζικών ιδρυμάτων σε διεθνές επίπεδο σχετικά με την κάλυψη για την έκθεσή τους στον πιστωτικό κίνδυνο αλλά και στον κίνδυνο χώρας, από στοιχεία του ενεργητικού αλλά και εκτός ισολογισμού, και
2. Τον καθορισμό των εποπτικών στοιχείων που αφορούν τα ίδια κεφάλαια όπου οι τράπεζες δικαιούνται να καλύψουν τις κεφαλαιακές απαιτήσεις έναντι του πιστωτικού κινδύνου και του κινδύνου αγοράς.

Η κεντρική ιδέα πίσω από τη δημιουργία του θεσμικού πλαισίου της Βασιλείας I πηγάζει από τις εξελίξεις που προέκυψαν στη διαχείριση των κινδύνων μετά την οικονομική κρίση του 1973. Πιο συγκεκριμένα, η απελευθέρωση των αγορών, η αύξηση της ταχύτητας κυκλοφορίας του χρήματος λόγω της έντονης κινητικότητας κεφαλαίων, καθώς και η διεύρυνση των μορφών που έλαβαν τα χρηματοοικονομικά προϊόντα, διαμόρφωσαν ένα νέο και πιο ασταθές περιβάλλον στις διεθνείς αγορές χρήματος και κεφαλαίου. Τα νέα δεδομένα

διαμόρφωσαν ένα πιο περίπλοκο πλαίσιο λειτουργίας των αγορών, υποδεικνύοντας με ξεκάθαρο και ίσως επιτακτικό τρόπο την ανάγκη για παρεμβάσεις.

Επιπρόσθετα, η ανάπτυξη της τεχνολογίας σε επίπεδο συναλλαγών, αλλά και στο επίπεδο διαχείρισης των κεφαλαίων επέβαλε την ενσωμάτωση της διαχείρισης του κινδύνου στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Συγκεκριμένα, οι κεφαλαιακές απαιτήσεις που απαιτήθηκαν έναντι του πιστωτικού κινδύνου συνδέονταν κατά κύριο λόγο με την έλλειψη της σωστής διαχείρισης των δανειακών χαρτοφυλακίων των ιδρυμάτων. Έτσι ήταν η πρώτη φορά όπου συνδέθηκε το ύψος των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών με τον πιστωτικό κίνδυνο ενώ καθιερώθηκε ο συντελεστής φερεγγυότητας σχετικά με την αντιμετώπιση του πιστωτικού κινδύνου (Καλφάογλου, 2012).

Οι επιδράσεις που ασκήθηκαν από αυτές τις εξελίξεις συμπεριελάμβαναν κυρίως αναμορφώσεις στις κεφαλαιακές απαιτήσεις και στη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου. Με άλλα λόγια, άλλαξαν σε σημαντικό βαθμό οι όροι διαχείρισης των χαρτοφυλακίων που είχαν οι τράπεζες στη διάθεση τους. Οι τράπεζες μπορούσαν πλέον να αντλήσουν κεφάλαια πέρα από τις παραδοσιακές πηγές τους, τις καταθέσεις και τον διατραπεζικό δανεισμό, επιπρόσθετα και από την υλοποίηση επενδύσεων σε χρηματοοικονομικά παράγωγα. Ωστόσο, τέτοιες επιλογές μπορούν να προκαλέσουν διαταραχές στη διαχείριση του κινδύνου, καθώς η χρήση μέρους των καταθέσεων των επενδυτών για επενδύσεις σε χρηματοοικονομικά προϊόντα δεν διέπονται πάντα από το καθεστώς απαιτούμενης ασφάλειας (Basel Committee on Banking Supervision, 1988).

Ως αποτέλεσμα, προέκυψε η αναγκαιότητα για σύνδεση των κεφαλαιακών απαιτήσεων που έχουν στη διάθεση τους οι τράπεζες με τον πιστωτικό κίνδυνο. Η χρήση εντός συντελεστή φερεγγυότητας για την αντιμετώπιση του πιστωτικού κινδύνου, υπήρξε αναμφίβολα ένα αποφασιστικό βήμα. Σημειώνεται ότι ο συντελεστής φερεγγυότητας μιας τράπεζας ορίζεται ως ο λόγος των Ιδίων Κεφαλαίων που έχει στη διάθεση της προς το σύνολο των στοιχείων του Ενεργητικού και των εκτός ισολογισμού στοιχείων του.

Τα προαναφερθέντα στοιχεία θεμελίωσαν το έδαφος για την ανάδειξη της Βασιλείας I σε αρχικό θεσμικό πλαίσιο καθορισμού διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου. Σημειώνεται ότι η θέσπιση του πρώτου συμφώνου έλαβε χώρα κατά τη διάρκεια του 1988. Σύμφωνα με τις αρχικές προβλέψεις ο κίνδυνος της κεφαλαιακής επάρκειας επιμερίστηκε σε πέντε βασικές κατηγορίες (0%, 10%, 20%, 50% και 100%). Παράλληλα, ταξινομήθηκαν και ομαδοποιήθηκαν τα στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων σε κατηγορίες ώστε να διευκολυνθεί η σχέση τους με τον κίνδυνο.

Η βασική, ωστόσο, προσθήκη της Βασιλείας I ήταν η θέσπιση του δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας του οποίου η απαιτούμενη τιμή ασφάλειας ανήλθε στο 8%. Ο ορισμός του δείκτη αυτού, με δεδομένη την στάθμιση των κινδύνων, έχει ως εξής (Basel Committee on Banking Supervision, 2005):

Εποπτικά Κεφάλαια

Πιστωτικός Κίνδυνος + Κίνδυνος Αγοράς

Πρόκειται αναμφίβολα για μια ιδιαίτερα σημαντική εφαρμογή, της οποίας η αποδοχή υπήρξε εντυπωσιακή, ιδιαίτερα από τις τράπεζες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, η δεκαετία του 1980, λόγω των προαναφερθεισών εξελίξεων, χαρακτηρίστηκε από ιδιαίτερες διαταραχές όσον αφορά τη λειτουργία και την ισορροπία των χρηματοοικονομικών αγορών.

Η αναγκαιότητα δημιουργίας ενός θεσμικού πλαισίου διαχείρισης του κινδύνου με ολοκληρωτική εφαρμογή ήταν, λοιπόν, έντονη, εκ τούτου, μετά από διαβουλεύσεις των σημαντικότερων θεσμικών φορέων του σύγχρονου χρηματοπιστωτικού συστήματος, δημιουργήθηκε το πρώτο θεσμικό πλαίσιο της Βασιλείας (Βασιλεία I). Σε αυτό το πλαίσιο η κατηγορία του πιστωτικού κινδύνου σταθμίζεται ανά επίπεδο κινδύνου, με τις κεντρικές κυβερνήσεις και τις κεντρικές τράπεζες να βρίσκονται στα χαμηλότερα επίπεδα και τις τράπεζες και τις επιχειρήσεις στα υψηλότερα (Jackson, 1999).

Τα βασικά χαρακτηριστικά του συμφώνου Βασιλείας I, είναι συνοπτικά τα εξής:

- Οι τράπεζες είχαν τη δυνατότητα να προσαρμόσουν σταδιακά τις στρατηγικές τους ώστε να συγκλίνουν προς τους κανόνες και τις προβλέψεις του Συμφώνου της Βασιλείας I.
- Οι διαφορετικές θεσμικές ρυθμίσεις που ίσχυαν σε διαφορετικά κράτη προσαρμόστηκαν στις προβλέψεις του σχετικού δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας. Παρά το γεγονός ότι τα κράτη που συμμετείχαν στις διαβουλεύσεις ανήκουν σε διαφορετικές ζώνες πιστωτικού κινδύνου, επιχειρήθηκε η προσαρμογή στις απαιτήσεις του συμφώνου. Στόχος αυτής της ρύθμισης ήταν η ευρύτερη στάθμιση του πιστωτικού κινδύνου μέσω στρατηγικών διαχείρισης χαρτοφυλακίου που εξασφάλιζαν τα στοιχεία της τράπεζας.

- Ωστόσο, οι προβλέψεις του συμφώνου δεν συμπεριέλαβαν τη στάθμιση διαφορετικών κινδύνων όπως είναι ο κίνδυνος επιτοκίου, ο λειτουργικός κίνδυνος, ο κίνδυνος αγοράς και ο νομικός κίνδυνος.
- Τέλος, το γενικότερο πλαίσιο των κανόνων της Βασιλείας I, βασιζόταν στην οικονομική λειτουργία των αναπτυγμένων χωρών. Είναι γεγονός ότι πολλές χώρες του αναπτυσσόμενου κόσμου υιοθετούσαν τις χρηματοπιστωτικές πρακτικές των αναπτυγμένων οικονομικών με αποτέλεσμα να αυξάνονται τα προβλήματα (Basel Committee on Banking Supervision, 1988).

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι η Βασιλεία I, παρά τις βελτιώσεις που επέφερε στη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, δεν κατάφερε να εξισορροπήσει εντελώς τη λειτουργία των κεφαλαιακών αγορών. Ως εκ τούτου, αναδείχθηκε η αναγκαιότητα επανεξέτασης και αναδιάταξης του θεσμικού πλαισίου. Το αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας ολοκληρώθηκε με τη Βασιλεία II.

1.3. Βασιλεία II

Οι ελλείψεις που υπήρξαν από την εφαρμογή του Πρώτου πλαισίου της Βασιλείας, έκαναν επιτακτική την αναθεώρηση αλλά και επιμέρους συμπλήρωση του καινούργιου πλαισίου της Βασιλείας II. Έτσι αναπτύχθηκε μια δομή αναφορικά με την λειτουργία των Τραπεζικών και Πιστωτικών Ιδρυμάτων, αναθεωρώντας τα πλαίσια της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας αλλά και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι ελλείψεις του ρυθμιστικού κανόνα, σχετίζονταν με την δημιουργία της ισορροπίας και της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς. Απουσία πλαισίου για την υποχρεωτική τήρηση κεφαλαιακών απαιτήσεων, καθώς και ελλείψεις ρυθμίσεων για την διαμόρφωση των εποπτικών μηχανισμών ελέγχου αλλά και την εμφάνιση πειθαρχικών πλαισίων στην αγορά, έκαναν επιτακτική την ανάγκη αναθεώρησης της Βασιλείας. Αναπτύχθηκαν προσπάθειες για την εδραίωση των παραπάνω σκοπών, δηλαδή της ενίσχυσης των εποπτικών διεθνών τραπεζικών απαιτήσεων. Έτσι για την κάλυψη των κενών του πρώτου πλαισίου, ενισχύθηκε η εποπτική διαδικασία, εδραιώθηκε η λήψη απαραίτητων μέτρων ανάπτυξης αναφορικά με την κάλυψη των χρηματοοικονομικών κινδύνων, καθώς και των κινδύνων που αφορούν την λειτουργία των αγορών. Επιπλέον, εισήχθηκε η έννοια της κάλυψης των κεφαλαίων από ίδια μέσα, για την επαρκή κάλυψη και αντιστάθμιση των κινδύνων (Βασιλείου, 2008).

Συμπερασματικά θα αναφέραμε, ότι μέγιστη παροχή ασφάλειας δίνεται στην διαφάνεια αναφορικά με το επίπεδο ρευστότητας στους εναλλακτικούς τρόπους εκτέλεσης των χρηματιστηριακών διαδικασιών, δίνοντας ξεχωριστές διαστάσεις για τις συναλλαγές. Σημαντικές θεωρούνται οι ευρέως ανεπτυγμένες διαδικασίες επενδυτικών επιλογών, για την εκτέλεση των εντολών παροχής επενδυτικών συμβουλών σχετικά με την ανάλυση των χρηματιστηριακών παραγώγων και τίτλων. Συμπερασματικά, αυξήθηκε ο ανταγωνισμός των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών ενώ μειώθηκαν οι εσωτερικές συγκρούσεις των συμφερόντων μειώνοντας το κόστος των συναλλαγών (ECB, 2009). Η Οδηγία των Μέσων Χρηματοπιστωτικών αγορών, συμβάλλει στην ανάπτυξη του ανταγωνισμού στις εξελισσόμενες αγορές αλλά και στις χρηματιστηριακές αφού μειώνονται τα εμπόδια σύνδεσης των ΕΠΕΥ, αναφορικά με τους διάφορους τρόπους εκτέλεσης των διαδικασιών, μέσα στα όρια της Ένωσης.

Εν τέλει λαμβάνει χώρα η ανάπτυξη της σαφήνειας για τις υποχρεώσεις των ΕΠΕΥ για να λαμβάνουν τα απαιτούμενα μέτρα εξάλειψης των εσωτερικών διαταράξεων και συγκρούσεων των συμφερόντων. Παρατηρήθηκε, η μεγαλύτερη κοινοποίηση των πληροφοριών στον μικροεπενδυτή λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις για καλύτερη διαφάνεια των συναλλαγών (ECB, February 2011,).

Κεντρικό ρόλο στις αναθεωρήσεις διαδραμάτισαν η Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Έπειτα από επιμέρους αναθεωρήσεις το τελικό κείμενο ολοκληρώθηκε το 2004. Σύμφωνα με την τελική ανακοίνωση της Επιτροπής ο στόχος εφαρμογής του εν λόγω συμφώνου ορίστηκε στο διάστημα από το 2004 έως το 2015.

Οι διατάξεις της νέας συμφωνίας εστιάζουν σε τρεις νέους πυλώνες, επιχειρώντας να επιφέρουν ισορροπία και ευρυθμία στη λειτουργία των χρηματοπιστωτικών αγορών. Οι τρεις πυλώνες εξαντλούνται στην τήρηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων, στη διαμόρφωση του εποπτικού ελέγχου καθώς και στη διαμόρφωση συνθηκών πειθαρχίας των αγορών. Συνοπτικά μπορεί να υποστηριχθεί ότι ο απώτερος στόχος του συμφώνου της Βασιλείας II είναι η ενίσχυση της ευρύτερης εποπτείας των διεθνών τραπεζικών απαιτήσεων (Basel Committee on Banking Supervision, 2005).

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα παραπάνω οι βασικές διαστάσεις της θέσπισης της νέας συμφωνίας είναι οι ακόλουθες (Decamps, 2004) :

- ✓ Η ενίσχυση της διαδικασίας εποπτείας στη λειτουργία των χρηματοπιστωτικών αγορών,
- ✓ Η λήψη των απαιτούμενων μέτρων ώστε να αναπτύσσεται επαρκώς η κάλυψη των χρηματοοικονομικών κινδύνων καθώς και των κινδύνων που προκύπτουν από τη λειτουργία των αγορών,
- ✓ Η σύγκλιση των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών προς το ίδιο το οικονομικό κεφάλαιο τους ώστε να αντισταθμίζεται με επάρκεια ο κίνδυνος.

Κεντρικό ρόλο στην ανάπτυξη αυτών των διαστάσεων έχει η ολοκληρωμένη εφαρμογή των τριών πυλώνων. Καθορισμός των κεφαλαιακών απαιτήσεων των τραπεζών στοχεύει στην κάλυψη του πιστωτικού και του λειτουργικού κινδύνου. Οι ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις διατηρούνται στο 8%, καθώς εφαρμόζεται ο ίδιος μαθηματικός τύπος με αυτόν της Βασιλείας I. Ωστόσο, η διαφοροποίηση με το πρώτο σύμφωνο βρίσκεται στη διαδικασία μέτρησης του κινδύνου, καθώς εκτός από την εποπτική στάθμιση του πιστωτικού κινδύνου προστίθενται και στοιχεία του λειτουργικού κινδύνου (Majnoni, 2004).

Ο δεύτερος πυλώνας περιλαμβάνει προβλέψεις που αναφέρονται στην κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών. Σύμφωνα με αυτές οι τράπεζες οφείλουν να έχουν στη διάθεση τους ένα σύστημα εκτίμησης και πρόβλεψης της κεφαλαιακής τους επάρκειας καθορίζοντας κατά τον τρόπο αυτό το σύστημα στάθμισης των κινδύνων που ενέχουν οι τοποθετήσεις τους. Εκτός όμως από την αξιολόγηση που ασκούν τα πιστωτικά ιδρύματα στη λειτουργία τους, καθοριστικό ρόλο διαδραματίζει και ο έλεγχος που ασκείται σχετικά με την κεφαλαιακή τους επάρκεια από τα εποπτικά ιδρύματα. Παράλληλα, παρέχεται το πλαίσιο για επέμβαση των εποπτικών ιδρυμάτων ώστε οι τράπεζες να αναθεωρούν τις στρατηγικές δανεισμού και τοποθετήσεις των κεφαλαιακών τους απαιτήσεων (Basel Committee on Banking Supervision, 2005).

Επιπρόσθετα, ο τρίτος πυλώνας στοχεύει στην ενίσχυση της πειθαρχίας των κεφαλαιακών αγορών, ώστε να λειτουργούν σε καθεστώς αποτελεσματικότητας και ισορροπίας. Η πειθαρχία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων προς τις αρχές της ελεύθερης αγοράς περιλαμβάνει μια σειρά από διατάξεις που έχουν στο επίκεντρο την παροχή πληροφόρησης προς το επενδυτικό και καταναλωτικό κοινό στοιχείων που αφορούν τη λειτουργία τους. Τα στοιχεία αυτά οφείλουν να εστιάζουν σε πεδία όπως το ύψος των κινδύνων, το μέγεθος των κεφαλαιακών απαιτήσεων τους καθώς και της ευρύτερης ακολουθούμενης στρατηγικής (Kane, 2006).

Ο τρίτος και τελευταίος πυλώνας ίσως να αποτελεί και τον σημαντικότερο καθώς εμπεριέχει την αλληλεπίδραση μεταξύ των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και του κοινού. Ειδικότερα, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να παρέχουν συμμετρική πληροφόρηση όσον αφορά τις επιχειρήσεις που ελέγχονται από τον όμιλο τους και τις πραγματοποιηθείσες επενδύσεις, τους όρους υπολογισμού των

ιδίων κεφαλαίων καθώς και την έκθεση της τράπεζας σε κινδύνους. Η σημασία του συγκεκριμένου πυλώνα έγκειται στο γεγονός ότι το κοινό έχει πλέον τη δυνατότητα να κατανοεί το ευρύτερο πλαίσιο λειτουργίας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (Gordy, 2006)

Με βάση αυτές τις προσθήκες μπορεί, εν κατακλείδι, να τονιστεί ότι το πλαίσιο της Βασιλείας II επέφερε νέες βελτιώσεις στη λειτουργία των χρηματοπιστωτικών αγορών. Η θέσπιση των τριών πυλώνων δημιούργησε ένα νέο πλαίσιο το οποίο σηματοδότησε τη νέα εποχή στη δραστηριοποίηση των τραπεζικών ιδρυμάτων. Πιο συγκεκριμένα η προσπάθεια για ενίσχυση της πειθαρχίας των τραπεζών στους όρους δραστηριοποίησης των αγορών, αποτελεί σημαντικότερη αναβάθμιση καθώς συνδέει τη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος με την πραγματική οικονομία (Zicchino, 2005).

Ωστόσο, η έντονη οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση που ξεκίνησε το 2008, δημιούργησε νέες συνθήκες στη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού τομέα που επέβαλαν την αναθεώρηση του δεύτερου συμφώνου της Βασιλείας πριν ακόμα αυτό εφαρμοστεί και αφομοιωθεί πλήρως. Οι επενδύσεις σε «τοξικά» χρηματοοικονομικά προϊόντα δημιούργησαν ένα άνευ προηγουμένου καθεστώς υποβάθμισης του πιστωτικού κινδύνου. Αποτέλεσμα της παραπάνω κατάστασης ήταν η επιτακτική ανάγκη για μια ακόμη τροποποίηση και η δημιουργία των συνθηκών για την ανάδειξη της Βασιλείας III (Καλφάογλου, 2012).

3.3.1. Πυλώνας I

Βάσει του Πυλώνα 1, οι εποπτικές αρχές υποχρεούνται να ελέγχουν την επάρκεια των συστημάτων διαχείρισης του κινδύνου, την ποιότητα της επιχειρησιακής διακυβέρνησης, την έκθεση των κινδύνων, την επάρκεια κεφαλαίου, τη ρευστότητα, τις τηρούμενες λογιστικές αρχές αλλά και την ποιότητα κερδοφορίας των τραπεζικών ιδρυμάτων. Κατά συνέπεια, υπάρχει η δυνατότητα επιβολής σε κάθε χρηματοοικονομικό ίδρυμα των ελαχίστων κεφαλαιακών απαιτήσεων, οι οποίες θα έχουν τη δυνατότητα να είναι και υψηλότερες από το ελάχιστο όριο των 8%, βάσει της εκτιμώμενης έκθεσης κινδύνου της τράπεζας. Σύμφωνα με το πλαίσιο της Βασιλείας, οι ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις υπολογίζονται,

διαιρώντας τα κεφάλαια με το σύνολο του κινδύνου, οποίος διαχωρίζεται σε πιστωτικό κίνδυνο, σε κίνδυνο αγοράς και σε λειτουργικού κίνδυνο. Το κλώσα αυτό πρέπει να είναι μεγαλύτερο είτε ίσο, του Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας, όπου η τιμή του είναι τουλάχιστο 8%. Επιπρόσθετα, ο ορισμός των ιδίων κεφαλαίων, των ελαχίστων απαιτήσεων, του 8% των ιδίων κεφαλαίων αναφορικά με το σταθμισμένο ενεργητικό και οι διατάξεις, σχετικά με την εποπτική μεταχείριση των κινδύνων αγοράς δεν έχουν μεταβληθεί (Basel Committee on Banking Supervision, 1988).

Η βασική διαφοροποίηση έγκειται στον υπολογισμό του πιστωτικού κινδύνου, που περιλαμβάνει την εποπτική αντιμετώπιση των μέσων και τεχνικών για τη μείωση του κινδύνου, αλλά και την καθιέρωση των επιπρόσθετων απαιτήσεων σε κεφάλαια, για τον λειτουργικό κίνδυνο. Αναφορικά με την μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου παρουσιάζονται δύο κύριες εναλλακτικές μέθοδοι υπολογισμού: 1) η τυποποιημένη μέθοδος (standardised), στην οποία, οι συντελεστές στάθμισης προσδιορίζονται, λαμβάνοντας υπόψη τις διαβαθμίσεις των οργανισμών αξιολόγησης και πιστοληπτικής ικανότητας και 2) η μέθοδος των εσωτερικών διαβαθμίσεων (IRB), κατά την οποία, τα Πιστωτικά Ιδρύματα έχουν τη δυνατότητα βάση εσωτερικών εκτίσεων της πιστοληπτικής ικανότητας των πιστούχων να υπολογίσουν τον πιστωτικό κίνδυνο. Επιπλέον για κάποιες κατηγορίες των ανοιγμάτων υπάρχουν δύο εναλλακτικές προσεγγίσεις, η βασική προσέγγιση (Foundation) αλλά και η εξελιγμένη προσέγγιση (Advanced) (Basel Committee on Banking Supervision, 2005).

3.3.2. Πυλώνας II

Το μέρος αυτό του πλαισίου εισάγει βασικές αρχές, ώστε να εξασφαλίζεται η κεφαλαιακή επάρκεια των Πιστωτικών Ιδρυμάτων, εκτός των μηχανισμών του πρώτου πυλώνα. Τα τραπεζικά ιδρύματα, υποχρεώνονται να διαθέτουν ένα σύστημα εκτίμησης της κεφαλαιακής επάρκειας ώστε να καθορίζουν τα κεφάλαια που είναι απαραίτητα για την κάλυψη των κινδύνων που μπορεί να αναλάβουν. Έτσι οι εποπτικές αρχές μπορούν να αξιολογήσουν τους κινδύνους, αλλά και τις διαδικασίες παρακολούθησης και μέτρησης των κινδύνων και μπορεί να απαιτούν επιπρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις σε περιπτώσεις όπου, δεν υπάρχει ολική

συμμόρφωση με τις διατάξεις του πρώτου πυλώνα είτε κάποιιο κίνδυνοι που δεν εντάσσονται στον πρώτο πυλώνα δεν έχουν καλυφθεί πλήρως με κεφάλαια από τα Τραπεζικά Ιδρύματα. Οι γενικές αρχές που χαρακτηρίζουν το μέρος αυτό του πλαισίου εντάσσονται στα παρακάτω: α) τα Πιστωτικά Ιδρύματα θα πρέπει να αναπτύξουν τη διαδικασία εκτίμησης της συνολικής τους κεφαλαιακής επάρκειας, αναλογικά με τους κινδύνους που αναλαμβάνουν και βάσει της στρατηγική τους και β) οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να αξιολογούν τις εκτιμήσεις του εσωτερικού των Πιστωτικών Ιδρυμάτων, σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια και την στρατηγική τους, ενώ επιπλέον θα πρέπει να έχουν την ικανότητά να παρακολουθούν και να συμμορφώνονται στις διατάξεις σχετικά με τον δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας, αλλά και να λαμβάνουν τα απαιτούμενα μέτρα, εφόσον δεν έχουν ικανοποιηθεί με το αποτέλεσμα της σχετικής διαδικασίας. Στην νέα αναθεωρημένη έκδοση του Συμφώνου Βασιλείας αναφέρονται οι δύο πυλώνες, εφόσον η προσέγγιση της κεφαλαιακής επάρκειας για τις απλές σταθμίσεις των κινδύνων δεν θεωρήθηκε αρκετή για να ικανοποιήσει τους βασικούς στόχους της Επιτροπής, που στοχεύουν στην προώθηση της ασφάλειας και της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος. Μία βασική αδυναμία του πρώτου Συμφώνου της Βασιλείας σχετιζόταν με τις σταθμίσεις του πιστωτικού κινδύνου οι οποίες ήταν απλές και έδιναν τη δυνατότητα άσκησης «arbitrage» επί των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων από τα τραπεζικά ιδρύματα (Basel Committee on Banking Supervision, 1988).

Η ελεγκτική διαδικασία επανεξέτασης της διαδικασίας δεν προορίζεται μόνο για τη διασφάλιση, της κατοχής επαρκών κεφαλαίων από τις τράπεζες για την κάλυψη των κινδύνων που προκύπτουν από τις δραστηριότητες τους, αλλά παρέχει τη δυνατότητα ενθάρρυνσης των τραπεζών να αναπτύξουν και να χρησιμοποιήσουν καλύτερες τεχνικές διαχείρισης των κινδύνων και την παρακολούθηση αυτών. Η διαδικασία εποπτικής αξιολόγησης θεωρεί σημαντική την ευθύνη διαχείρισης της τράπεζας κατά την ανάπτυξη της εσωτερικής διαδικασίας αξιολόγησης κεφαλαίων για τον καθορισμό των κεφαλαιακών στόχων, που συνδέονται με το προφίλ κινδύνου της τράπεζας. Στην γενικότερη μορφή της, η διαχείριση της τράπεζας εξακολουθεί να φέρει την ευθύνη, διασφάλισης ότι η τράπεζα διαθέτει τα επαρκή κεφάλαια υποστήριξης των κινδύνων της, πέραν των ελάχιστων απαιτήσεων.

Σύμφωνα με το Ν.3601/2007, την Οδηγία 2006/48/ΕΚ και τις ανάλογες ΠΔ/ΤΕ, όταν δεν ικανοποιούνται οι απαιτήσεις που έχουν θέσει για τα τραπεζικά ιδρύματα, τότε η Τράπεζα της Ελλάδος έχει στη διάθεσή της σειρά διαδικασιών και μέτρων όπως (Τράπεζα της Ελλάδος, 2012):

- 1) Οι παραβάσεις ή οι ελλείψεις αναφορικά με την τήρηση του θεσμικού πλαισίου, μπορούν να εγείρουν ποινές από την αρμόδια επιτροπή, έπειτα από εισήγηση της Τράπεζας της Ελλάδος. Οι ποινές αυτές μπορεί να είναι χρηματικές (πρόστιμα) είτε ποινές διοικητικού χαρακτήρα, ανάλογα με τη έκταση της παράβασης. Συγκεκριμένα, οι διοικητικές ποινές περιλαμβάνουν, ακόμα και η ανάκληση λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος.
- 2) Σε περιπτώσεις όπου η Τράπεζα της Ελλάδος υποστηρίζει την ύπαρξη δυσαναλογίας, μεταξύ των αναλαμβανομένων επιχειρησιακών κινδύνων συμπεριλαμβανομένων των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου και των συστημάτων μέτρησης και διαχείρισης του κινδύνων, διαμορφώνει το εύρος των διορθωτικών ενεργειών, για να βελτιωθούν αυτά ή να ενισχυθούν τα κεφάλαια, ως μακροπρόθεσμη απαίτηση, είτε ως άμεση ενέργεια.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω και εκτιμώντας τα αποτελέσματα των ασκήσεων προσομοίωσης για τις ακραίες καταστάσεις (σε συγκεκριμένα χαρτοφυλάκια και κυρίως, σχετικά με την αλληλεξάρτηση των κινδύνων), η Ελεγκτική Αρχή μπορεί να απαιτήσει από ένα πιστωτικό ίδρυμα:

- i. να αναθεωρήσει την πολιτική προβλέψεων
- ii. να περιορίσει ή να σταματήσει κάποιες δραστηριότητες ή/και καταστήματα προσωρινά
- iii. να αναπτύξει τα συστήματα, αξιολόγησης και ελέγχου ορισμένων κινδύνων, με αυστηρότερα εσωτερικά όρια, κυρίως για τους κινδύνους που δεν καλύπτονται μέσω του Πυλώνα 1
- iv. να προτείνει την αλλαγή των υπευθύνων στελεχών.

Τα παραπάνω μέτρα μπορούν να χρησιμοποιηθούν μεμονωμένα ή και σε συνδυασμό. Ωστόσο, όταν θεωρείται ότι τα συγκεκριμένα μέτρα δεν θα επιφέρουν το

επιδιωκόμενο αποτέλεσμα κατά ένα εύλογο χρονικό διάστημα, δύναται να επιβληθεί η απαίτηση για τα πρόσθετα κεφάλαια και κυρίως κατά τις ακόλουθες περιπτώσεις όπου:

- 1) Έχει διαγνωσθεί σοβαρή και παρατεταμένη αδυναμία στα ΣΕΕ ή θεωρείται ότι θα εκδηλωθεί ανεπάρκεια αυτών, λόγω αναδιαρθρώσεων των λειτουργιών του τραπεζικού ιδρύματος με επέκταση σε καινούργιες λειτουργίες, προϊόντα ή δραστηριότητες, όπου δεν υπάρχει επαρκής και σημαντική εμπειρία. Γίνεται εκτίμηση ότι το πιστωτικό ίδρυμα συστηματικά δεν εκτιμά τους κινδύνους, κατά κύριο λόγο σε περιπτώσεις ταχείας ανάπτυξης ή και συγκέντρωσης σε συγκεκριμένους αντισυμβαλλόμενους, σε συγκεκριμένους οικονομικούς κλάδους ή και γεωγραφικές περιοχές.
- 2) Παρατηρούνται σοβαρές ενδείξεις, για ενδεχόμενες ζημιές ή ανεπαρκή κερδοφορία, ως αποτέλεσμα τη μείωση του Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας. Η Τράπεζα της Ελλάδος συνυπολογίζει τη συνολική επίπτωση, σε τυχόν μειώσεις του ΔΚΕ σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα και συνεκτιμώντας την οικονομική κατάσταση και το προφίλ των κινδύνων του τραπεζικού ιδρύματος, παρακολουθεί την επίπτωση στην ρευστότητα και τη φήμη του ιδρύματος.
- 3) Υπάρχει μακροχρόνια δυσκολία άντλησης κεφαλαίων από τους μετόχους.
- 4) Παρατηρείται ευρεία και σημαντική ανάπτυξη χωρίς τα απαραίτητα συστήματα διαχείρισης σημαντικών κινδύνων σχετικά με το ύψος των κεφαλαίων του πιστωτικού ιδρύματος, με σημαντική επίπτωση στο τραπεζικό σύστημα, αλλά και στο μέγεθος και την επικινδυνότητα των αγορών.
- 5) Έχουν σημειωθεί σημαντικές ελλείψεις και παραλείψεις, σχετικά με την εφαρμογή των διαδικασιών για την νομιμοποίηση των κερδών από παράνομες ή εγκληματικές δραστηριότητες.

Το ποσό των πρόσθετων κεφαλαιακών απαιτήσεων μπορεί να εξειδικεύεται κατά πιστωτικό ίδρυμα και έχει πιθανότητες αναθεώρησης ανάλογα με τις αλλαγές των συνθηκών. Συγκεκριμένα, στα πλαίσια της του Πυλώνα 2, η Τράπεζα της Ελλάδος δεν θέτει κάποιον αυτόματο πλαίσιο για την αναγνώριση των κινδύνων και την επιβολή πρόσθετων κεφαλαιακών απαιτήσεων, ανεξάρτητα από τις πραγματοποιηθείσες πρωτοβουλίες άμεσης αντιμετώπισης των προβληματικών ιδρυμάτων. Κατά την πρόσφατη κρίση η απαίτηση της Τράπεζας της Ελλάδος για

επιπλέον κεφάλαιο μπορεί να επιβληθεί στα βασικά Ίδια Κεφάλαια (TIER I) ή λαμβάνοντας υπόψη το μέρος ή και το σύνολο των κεφαλαίων του TIER II, TIER III, μετά τη θετική αξιολόγηση της σταθερότητά του ιδρύματος (Basel Committee, 2010).

Οι παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση της κατάστασης του πιστωτικού ιδρύματος είναι:

1) Το επίπεδο του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας αλλά και η μεταβλητότητα αυτού. Το τραπεζικό ίδρυμα οφείλει να διασφαλίζει, ότι συμβαδίζει με τα αναγκαία κεφαλαιακά κεφάλαια όσον αφορά την ανάπτυξη του, αλλά την υποστήριξη του συνόλου των αναλαμβανόμενων κινδύνων. Επιπρόσθετα, ο υπολογισμός του εσωτερικού κεφαλαίου διενεργείται από τα τραπεζικά ιδρύματα.

2) Η ορθότητα της κατανομής των κεφαλαίων στον όμιλο. Όταν υπάρχουν θυγατρικές του πιστωτικού ιδρύματος με ιδιόμορφα χαρακτηριστικά κινδύνων, η Τράπεζα της Ελλάδος έχει τη δυνατότητα να επιβάλει κατάλληλα όρια, για να λάβει χώρα η κατανομή των κεφαλαίων για την θυγατρική κατ' αντιστοιχία του τρέχοντα κινδύνου.

3) Η φάση του οικονομικού κύκλου της χώρας και κατά πόσον τα συστήματα διαχείρισης του κινδύνου αντιμετωπίζουν την επίπτωση αυτή.

Για τον υπολογισμό των απαιτούμενων πρόσθετων κεφαλαίων, η Κεντρική Τράπεζα λαμβάνει υπόψη της τα παρακάτω κριτήρια, τόσο σε απόλυτο μέγεθος, αλλά και σε σύγκριση με άλλα τραπεζικά ιδρύματα με ανάλογες δραστηριότητες:

1) Ποσοτικούς δείκτες όπως:

i. Η μορφή και η μεταβλητότητα των στοιχείων των Ιδίων Κεφαλαίων και κυρίως το ύψος των δικαιωμάτων μειοψηφίας,

ii. Το ύψος των δραστηριοτήτων, στον όμιλο που συγκριτικά κατέχουν τον υψηλότερο κίνδυνο,

iii. Τα λειτουργικά κέρδη ανά δραστηριότητα του ομίλου, τη δυναμικότητα και τη διατηρησιμότητά αυτών

iv. Το προφίλ κινδύνου και συγκεκριμένα:

1. Τον πιστωτικό κίνδυνο:

I. την ποιότητα των χαρτοφυλακίων δηλαδή την εξέλιξη διαχρονικά και σε διάφορες χρονικές περιόδους των δεικτών δανείων, σε συνολική προσωρινή καθυστέρηση, σε σχέση με το σύνολο των κατηγοριών χαρτοφυλακίου και τις αντίστοιχες προβλέψεις. Επιπλέον λαμβάνονται υπόψη, οι δείκτες των εσωτερικών και εξωτερικών πιστωτικών διαβαθμίσεων και συγκεκριμένα ο δείκτης ακάλυπτες από προβλέψεις καθυστερήσεις >90 ημερών /Ιδια Κεφάλαια». Εν τέλει, θεωρείται σημαντική, η διαφοροποίηση με βάση τη συγκέντρωση για μεγάλους πελάτες, ανά κλάδο και γεωγραφική περιοχή.

2. Στον κίνδυνο ρευστότητας, όπου λαμβάνονται υπόψη (Basel Committee, 2010):

- 1) Η σχέση των καθαρών δανείων από προβλέψεις, σε σχέση με τις καταθέσεις,
- 2) Ο καθαρός διατραπεζικός δανεισμός σε σχέση με το σύνολο του ενεργητικού.
- 3) Τα ποιοτικά κριτήρια που αφορούν τη στρατηγική του πιστωτικού ιδρύματος και τη δυνατότητα υλοποίησής της, τα δεδομένων των εσωτερικών και εξωτερικών συνθηκών, την ποιότητα των Συστημάτων Εσωτερικού ελέγχου και την δυνατότητα προσαρμογής στις εξελίξεις, το βαθμό συντηρητικότητας με βάση τη συγκριτική ανάλυση των πιστωτικών διαβαθμίσεων των τραπεζικών ιδρυμάτων για τους πελάτες και τα αποτελέσματα ασκήσεων προσομοίωσης για ακραίες καταστάσεις.

3.3.3. Πυλώνας III

Ο τρίτος πυλώνας αφορά σε διατάξεις, για την παρεχόμενη πληροφόρηση από τα Πιστωτικά Ιδρύματα προς το εξωτερικό ενδιαφερόμενο κοινό για το ύψος των αναλαμβανομένων κινδύνων, τις απαιτήσεις κεφαλαίου, έναντι των κινδύνων αυτών και την στρατηγική που ακολουθείται ώστε μέσω διαφάνειας να εδραιωθεί η πειθαρχία της αγοράς.

Στον πυλώνα αυτό, καθορίζονται τα γενικά κριτήρια και οι υποχρεώσεις δημοσιοποίησης των πληροφοριών που έχουν να κάνουν με (Basel Committee, 2010):

- 1) Τις επιχειρήσεις του ομίλου και ιδρύματος
- 2) Τα ίδια κεφάλαια και τη μέθοδο υπολογισμού της κεφαλαιακής του επάρκειας
- 3) Την έκθεσή του στην εκάστοτε κατηγορία κινδύνου, συμπεριλαμβανομένου των στρατηγικών στόχων, των μεθόδων αξιολόγησης και των τεχνικών εξάλειψης των κινδύνων αυτών

Οι τεχνικές μεταβίβασης και οι πρακτικές υπολογισμού των πιστωτικών κινδύνων των τραπεζικών ιδρυμάτων, προερχόμενοι από σύνθετα χρηματοοικονομικά εργαλεία, όπως για παράδειγμα τα credit derivatives, τα swap options, αλλά και οι τιτλοποιήσεις του ενεργητικού, απεικονίζονται πληρέστερα και με μεγαλύτερη προσοχή. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στο φάσμα των εξασφαλίσεων, έναντι των κινδύνων και των εγγυήσεων έναντι των απαιτήσεων. Οι εποπτικές αρχές μπορούν, να μην επιβάλλουν ειδικές κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον επιτοκιακό κίνδυνο του επενδυτικού χαρτοφυλακίου για τα τραπεζικά ιδρύματα που παρουσιάζουν σημαντικό κίνδυνο, εξαιτίας των ανοιγμάτων ρευστότητας ανάμεσα στο παθητικό και το ενεργητικό, αλλά να παρακολουθούν με προσοχή την οικονομική κατάσταση της εκάστοτε τράπεζας.

Πρωτίστως όμως, το κύριο μέλημα των τραπεζών θα πρέπει να είναι κατά πόσο τα ανώτερα διοικητικά στελέχη και το διοικητικό συμβούλιο αξιολογούν και διαχειρίζονται τους κινδύνους της τράπεζας. Βάσει του Πυλώνα 1, οι τράπεζες χρησιμοποιούν κάποιες καθορισμένες προσεγγίσεις και μεθοδολογίες για τη μέτρηση των διαφόρων κινδύνων που αντιμετωπίζουν και τις κεφαλαιακές απαιτήσεις που προκύπτουν. Η Επιτροπή πιστεύει, ότι η παροχή πληροφοριών με βάση αυτό το κοινό πλαίσιο είναι ένα αποτελεσματικό μέσο για την ενημέρωση της αγοράς, για την έκθεση μιας τράπεζας σε αυτούς τους κινδύνους και θα παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις διατάξεις που θα ακολουθηθούν. Η Επιτροπή αναγνωρίζει την ανάγκη να τονίσει, ότι ο Πυλώνας 3 και οι διατάξεις του δεν έρχονται σε σύγκρουση με τις απαιτήσεις που υπάρχουν, σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα, τα οποία έχουν ευρύτερο πεδίο εφαρμογής. Η Επιτροπή έχει καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για

να δείξει, ότι η στενότερη εστίαση του Πυλώνα 3, που έχει ως στόχο να θέσει το θέμα της επάρκειας των ιδίων κεφαλαίων στις τράπεζες, δεν έρχεται σε αντίθεση με τις ευρύτερες λογιστικές απαιτήσεις. Επιπλέον, η Επιτροπή προτίθεται να διατηρήσει μια συνεχή επαφή με τις λογιστικές αρχές, δεδομένου ότι η συνέχιση των εργασιών της μπορεί να προκαλέσει αλληλεπίδραση με τις λογιστικές διατάξεις που εφαρμόζονται και άρα, αυτές πρέπει να αναφερθούν στον Πυλώνα 3. Η Επιτροπή θα εξετάσει τις μελλοντικές τροποποιήσεις του Πυλώνα 3, λόγω της αναγκαίας συνεχούς παρακολούθησης των επιδράσεων που αναφέραμε παραπάνω (Basel Committee on Banking Supervision, 2005).

3.4. Βασιλεία III

Κύριο μέλημα των ρυθμιστικών κανόνων της Βασιλείας και ειδικά του τελευταίου, αποτελεί η προστασία του τραπεζικού συστήματος σε μια πιθανή νέα χρηματοοικονομική κρίση. Ειδικότερα όταν μιλάμε για κίνδυνο αναφερόμαστε στο συστημικό κίνδυνο των Τραπεζών. Έτσι με τη θέσπιση κανόνων σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών, το νέο σύμφωνο γίνεται αυστηρότερο ώστε να συμβάλλει προληπτικά στην προστασία των τραπεζών και κατ'επέκταση στην προστασία των επενδυτών. Λαμβάνοντας την πληροφόρηση από τις προηγούμενες συνθήκες της κρίσης, η Βασιλεία κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η αλληλεπίδραση της πραγματικής οικονομίας με τις συνθήκες του χρηματοπιστωτικού συστήματος, οδηγεί στην ανάληψη υπερβολικών επιπέδων κινδύνων ειδικά σε περιόδους ευημερίας. Το αντίθετο βέβαια παρατηρείται κατά περιόδους κρίσεως. Το φαινόμενο αυτό ονομάζεται στα οικονομικά προ-κυκλικότητα. Ως αντιστάθμισμα αυτού η Βασιλεία προτείνει την καθιέρωση κεφαλαιακών απαιτήσεων ώστε να μπορέσουν να καλυφθούν τα θέματα αποπληρωμής των επενδυτών, σε πιθανές συνθήκες κρίσης και μεγάλων ανοιγμάτων. Έτσι σε περιόδους ανάκαμψης της οικονομίας, οι τράπεζες θα πρέπει να δημιουργούν ένα απόθεμα, με βάση τον δείκτη κεφαλαιακών απαιτήσεων που έχει εισάγει η Βασιλεία III (Dumitrescu, 2013).

Οι Τράπεζες για να περιορίσουν το υπερβολικό κόστος που συνεπάγεται η απαίτηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων, τιτλοποίησαν πολλά στοιχεία των απαιτήσεων τους

είτε προέβησαν σε διαδικασίες αρμπιτράζ. Το παραπάνω, οδήγησε στην εμφάνιση υπερβολικής μόχλευσης στον τραπεζικό κλάδο. Βέβαια, λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία των συντελεστών μόχλευσης, μπορούσαμε να κατηγοριοποιήσουμε τα ιδρύματα σε βιώσιμα και μη. Η διάκριση αυτή βέβαια δεν ανταποκρίνονταν στην πραγματικότητα, αφού πολλά χαρακτηριζόμενα ιδρύματα ως μη βιώσιμα, είχαν τις κεφαλαιακές απαιτήσεις που απαιτούσε η Βασιλεία. Για την μείωση του παραπάνω φαινομένου εισήχθη ο συντελεστής μόχλευσης από τη Βασιλεία, όπου υπολογίζεται η μόχλευση με μια νέα μέθοδο, ενώ παράλληλα λειτουργεί ως ένα συμπληρωματικό στοιχείο που λαμβάνει υπόψη του τους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας. Ο δείκτης υπολογίζεται εάν διαιρέσουμε τα κεφάλαια TIER 1 προς το μη σταθμισμένο ενεργητικό, ενώ το αποτέλεσμα θα πρέπει να είναι μεγαλύτερο του 3%. Ο νέος συντελεστής θα πρέπει να δημοσιεύεται από το 2015 και μετά (Γκόρτσος, 2014).

Τα αυστηρά πλαίσια της Βασιλείας, θα συμβάλλουν στην επιβίωση των πιο υγιών και ασφαλών ιδρυμάτων. Βέβαια, θα πρέπει να αναλογιστούμε και τις αρνητικές συνέπειες των κανόνων, που αφορούν την μείωση των διαθέσιμων κεφαλαίων, στην εμφάνιση χαμηλών κεφαλαιακών αποδόσεων αλλά και στην μείωση ρυθμών ανάπτυξης. Μια άλλη συνέπεια των παραπάνω θα είναι ο περιορισμός των δανειοδοτήσεων μέσω των τραπεζών που μπορεί να φέρει μια πιστωτική δυσπραγία στο χώρο της Ευρώπης (Καλφάογλου, 2012).

Αναλύοντας τα είδη των κεφαλαίων, των τραπεζικών ιδρυμάτων, μπορούμε να διακρίνουμε τρεις διαφορετικές κατηγορίες αυτών, όπως αναφέρθηκαν και σε προηγούμενα κεφάλαια. Έτσι έχουμε:

1. Λογιστικά κεφάλαια, όπου αποτελούν τα κεφάλαια που παρουσιάζονται στον ισολογισμό και καταρτίζονται σύμφωνα με τους διεθνείς αποδεκτούς λογιστικούς κανόνες
2. Εποπτικά κεφάλαια, όπου αφορούν σε κεφάλαια που ορίζονται ως ίδια σύμφωνα με τους εποπτικούς κανόνες
3. Κεφάλαια σε κίνδυνο ή οικονομικά κεφάλαια, δηλαδή τα κεφάλαια που χρειάζονται για να απορροφήσουν τις μη αναμενόμενες ζημιές βάσει των κινδύνων που αντιμετωπίζει μια τράπεζα

Οι πολλαπλές διαφοροποιήσεις των κεφαλαίων που υφίστανται στον τραπεζικό τομέα συνδέονται με την ετερογένεια των παραγόντων που παρουσιάζουν τα

οικονομικά στοιχεία ενός τραπεζικού ιδρύματος (stakeholders). Συγκεκριμένα, διακρίνουμε τις πέντε σημαντικές ομάδες παραγόντων σε μια τράπεζα: τους ομολογιούχους, τους πελάτες, τους μετόχους-ιδιοκτήτες, τις εταιρίες διαβάθμισης και τις ελεγκτικές αρχές (ECB, February 2011.).

Η εκάστοτε ομάδα επικεντρώνεται σε διάφορες πτυχές της ανάλυσης, εφόσον έχει ξεχωριστά κίνητρα, προτιμήσεις αλλά και επιδιώξεις που διαμορφώνουν τη συμπεριφορά αυτών σε σχέση με την υπόλοιπη ομάδα, εφόσον έχουν τη δυνατότητα επηρεασμού των κινήσεων του ιδρύματος. Οι ομολογιούχοι και οι εταιρίες διαβάθμισης, κατά κύριο λόγο συνδέονται με τους πιθανούς ομολογιούχους, ενώ ενδιαφέρονται πρωτίστως για την πιθανότητα πτώχευσης της τράπεζας και εν τούτοις, αξιολογούν την κάθε πληροφορία υπό αυτό το πρίσμα. Επιπρόσθετα, οι καταθέτες, στο βαθμό που τα κεφάλαια τους διασφαλίζονται από τα συστήματα εγγύησης καταθέσεων, παρουσιάζουν μικρά κίνητρα διαφοροποίησης της συμπεριφοράς τους ενώ οι ενέργειές τους καθοδηγούνται με βάση το κίνητρο της ρευστότητας. Εν αντιθέσει, οι μέτοχοι επικεντρώνονται στη δημιουργία πλούτου και έπειτα στην πιθανότητα πτώχευσης. Ενδιαφέρονται για την ανάληψη υψηλότερου κινδύνου, ως αντάλλαγμα την ανταμοιβή από αυτόν. Η συμπεριφορά τους διαμορφώνεται με βάση τη δυνατότητα πραγματοποίησης εσόδων, τη δημιουργία των ταμιακών ροών της τράπεζας, τη μεγιστοποίηση αυτών, αλλά και την αποφυγή εμφάνισης των συνθηκών πτώχευσης. Όσον αφορά τις των εποπτικών αρχών καθοδηγούνται βάσει της μεγιστοποίησης της κοινωνικής ευημερίας. Οι παραπάνω αρχές έχουν τη δυνατότητα εύρεσης στοιχείων από επιτόπιους ελέγχους και από ελεγκτικά στοιχεία που υποχρεούνται να παρουσιάζουν οι τράπεζες, ενώ δίνεται η δυνατότητα επιβολής πειθαρχικών κυρώσεων από αυτές. Ο βασικότερος παράγοντας κινδύνου που επηρεάζει τις αποφάσεις τους αφορά στη πιθανότητα πτώχευσης η οποία μπορεί να δημιουργήσει συστημικό πρόβλημα. Η προληπτική παρέμβαση στοχεύει στη μείωση των πιθανοτήτων πτώχευσης, ενώ η κατασταλτική παρέμβαση στοχεύει στην αποτροπή μετάδοσης της κρίσης σε εύρωστες τράπεζες. Κατά συνέπεια, οι επιδιώξεις των εποπτικών αρχών συμπίπτουν με αυτές των ομολογιούχων και των καταθετών (Γκόρτσος, 2014).

Τα λογιστικά κεφάλαια θεωρούνται σημαντικός παράγοντας κατά τη διαχείριση μιας τράπεζας, εφόσον αποτελούν στοιχείο ευρωστίας του ιδρύματος αλλά και στοιχείο προστασίας των καταθετών της. Τα λογιστικά κεφάλαια διαμορφώνονται,

λαμβάνοντας υπόψη τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΠΧΠ). Συγκεκριμένα, τα πρότυπα προβλέπουν την ύπαρξη τριών βασικών στοιχείων: του μετοχικού κεφαλαίου, των διαφόρων αποθεματικών και των κερδών εις νέον. Το μετοχικό κεφάλαιο περιέχει από το καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο και τη διαφορά από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο. Τα αποθεματικά διαμορφώνονται με βάση τα κέρδη της τράπεζας ως στόχο την αντιμετώπιση των απομειώσεων των διάφορων στοιχείων του ενεργητικού και ιδιαίτερα, των χορηγήσεων και των επενδύσεων σε αξιόγραφα. Ο χειρισμός των αποθεματικών σχετίζεται με τη μορφή κατηγοριοποίησης των στοιχείων του ισολογισμού, τα οποία εντάσσονται σε μια από τις επόμενες κατηγορίες (Καλφάογλου, 2012):

1. Διακρατούμενα στοιχεία ως τη λήξη (held to maturity – HTM)
2. Δάνεια και απαιτήσεις (loans and receivables– L&R)
3. Στοιχεία αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (fair value through profit and loss –FVTPL)
4. Διαθέσιμα στοιχεία προς πώληση (available for sale – AFS)

Η εκάστοτε κατηγορία παρουσιάζει τον διαφορετικό σκοπό διακράτησης των στοιχείων και οδηγεί σε ξεχωριστή αποτίμηση. Τα στοιχεία που το ίδρυμα έχει σκοπό να διακρατήσει ως τη λήξη εντάσσονται στο πρώτο χαρτοφυλάκιο, τα δάνεια, και οι καταθέσεις στο δεύτερο χαρτοφυλάκιο κτλ. Συγκεκριμένα, τα δύο χαρτοφυλάκια αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος, που αφορά στο κόστος κτήσης μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και πιθανότατες απομειώσεις αξίας, οι οποίες υπάρχουν κυρίως το χαρτοφυλάκιο χορηγήσεων.

Η επόμενη κατηγορία στοιχείων, που αφορούν τα Αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων στοιχεία, διαχωρίζονται σε δύο υποκατηγορίες, που αφορούν τα στοιχεία που στοχεύουν να πωληθούν στη βραχυχρόνια περίοδο λαμβάνοντας υπόψη τις διάφορες διακυμάνσεις των τιμών και τα περιουσιακά στοιχεία που έχουν επιλεγεί κατά την αρχική αποτίμηση να αναγνωριστούν στην εύλογη αξία. Συμπερασματικά, οι δύο περιπτώσεις προσαρμογής αποτίμησης, επιβαρύνουν τα αποτελέσματα της τράπεζας (Basel Committee, 2010).

Στα στοιχεία Διαθέσιμα προς πώληση εντάσσονται τα στοιχεία εκείνα που έχουν ενταχθεί ως διαθέσιμα προς πώληση με αποτίμηση στην εύλογη αξία, ενώ η

προσαρμογή από την αποτίμηση θα εντάσσεται άμεσα στα ίδια κεφάλαια, δηλαδή θα μεταβάλλονται τα αποθεματικά των διαθεσίμων προς πώληση στοιχείων. Το γεγονός αυτό θα συνεχίζεται ως την πώληση των στοιχείων, ενώ το συσσωρευμένο κέρδος ή ζημία που έχει αναγνωριστεί στα ίδια κεφάλαια θα μεταφέρεται σε αποτελεσματικό λογαριασμό (Basel Committee, 2010).

3.5. Επάρκεια Εποπτικών Κεφαλαίων

Τα κεφάλαια, διακρίνονται σε διαθέσιμα (available capital) και απαιτούμενα (required capital). Αναλυτικότερα, τα διαθέσιμα κεφάλαια αποτελούν εκείνα τα κεφάλαια που διαθέτει μια τράπεζα βασιζόμενη στους εποπτικούς κανόνες, ενώ τα απαιτούμενα κεφάλαια αποτελούνται από τα κεφάλαια που θα πρέπει να κατέχει μια τράπεζα βασιζόμενη στους κινδύνους βάσει του επιχειρηματικού της σχεδίου. Εάν τα διαθέσιμα κεφάλαια του τραπεζικού ιδρύματος είναι μεγαλύτερα από τα απαιτούμενα, τότε αυτή θεωρείται ότι κατέχει επαρκή κεφαλαιοποίηση. Συγκεκριμένα, η διαφορά μεταξύ των διαθεσίμων κεφαλαίων και των απαιτούμενων χαρακτηρίζει και τη μορφή που θα πρέπει να λάβει η διαδικασία διαχείρισης των κεφαλαίων σε μια τράπεζα (Elliott, 2010).

Τα εποπτικά κεφάλαια χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες ποιότητας, με βάση το βαθμό ικανοποίησης των τριών παρακάτω χαρακτηριστικών:

- **Μονιμότητα και διαθεσιμότητα** (permanence), δηλαδή τα κεφάλαια που παρέχονται από το χρηματοοικονομικό μέσο να είναι μόνιμα και διαθέσιμα όταν χρειάζονται. Αυτό είναι κατ' αρχήν συνυφασμένο με τη ληκτότητα, καθώς, όσο πιο μακροχρόνιο είναι ένα μέσο, τόσο περισσότερο χρόνο μια τράπεζα μπορεί να βασίζεται στα αντίστοιχα κεφάλαια. Παράλληλα, δεν πρέπει να υπάρχει καμία (συμβατική ή μη) υποχρέωση του εκδότη για πρόωρη αποπληρωμή (π.χ. ρήτρα ανακλησιμότητας), αλλά ακόμη και αν υπάρχει, αυτή δεν πρέπει να παρέχει ισχυρό κίνητρο αποπληρωμής.

- **Ευελιξία πληρωμών** (flexibility), δηλαδή ο εκδότης του χρηματοοικονομικού μέσου να έχει τη δυνατότητα ακύρωσης πληρωμών (τοκοχρεολυσίων ή μερισμάτων) με βάση τις τρέχουσες χρηματοοικονομικές συνθήκες.
- **Δυνατότητα απορρόφησης ζημιών** (loss absorption), δηλαδή δυνατότητα κάλυψης ζημιών ώστε η τράπεζα να συνεχίσει τη λειτουργία της (going concern) ή να προστατευθούν οι καταθέτες σε περίπτωση που εισέλθει σε διαδικασίες πτώχευσης (gone concern).

Με γνώμονα τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά δημιουργήθηκε ένα νέο πλαίσιο κατανόησης του κεφαλαίου των τραπεζών μέσα από τρία επίπεδα (Tiers). Τα επίπεδα αυτά είναι τα ακόλουθα (Basel Committee, 2010).

- **Tier 1 (Βασικά Ίδια Κεφάλαια)**. Στην πρώτη ομάδα των κεφαλαιακών μέσων περιλαμβάνονται τα βασικότερα περιουσιακά στοιχεία όπως είναι το μετοχικό κεφάλαιο, τα αποθεματικά και τα δικαιώματα μειοψηφίας. Η λειτουργία του συγκεκριμένου πεδίου έγκειται στην αφομοίωση των αρνητικών κερδών (ζημιών), που δημιουργούνται μέσα από κινδύνους. Είναι ευνόητο ότι όσο αποτελεσματικότερα αφομοιώνονται οι ζημιές από επενδύσεις σε αυτά περιουσιακά στοιχεία, τόσο περισσότερο αντισταθμίζεται ο κίνδυνος για τα άλλα κεφάλαια και αντίστροφα.
- **Tier 2 (Συμπληρωματικά Ίδια Κεφάλαια)**. Στη δεύτερη ομάδα εντάσσονται τα επισφαλή δάνεια στα οποία έχει προχωρήσει το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Αποστολή του είναι η απορρόφηση των ζημιών που έχουν δημιουργηθεί από επισφαλή δάνεια στα οποία έχει προχωρήσει η τράπεζα σε προηγούμενες χρήσεις.
- **Tier 3 (Κεφάλαια για τον Κίνδυνο Αγοράς)**. Τέλος, σε αυτή την ομάδα περιλαμβάνονται κεφαλαιακά στοιχεία που συνδέονται με την αντιμετώπιση των κινδύνων που προκύπτουν από τη λειτουργία της πραγματικής οικονομίας.

Κάθε κατηγορία χωρίζεται επιπλέον σε κύρια (upper) και πρόσθετα (lower) κεφάλαια.

Με βάση τα παραπάνω μπορεί να τονιστεί ότι το κανονιστικό πλαίσιο της Βασιλείας III παρέχει νέες βελτιωμένες όψεις σχετικά με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις. Εκτός από την ενισχυμένη επισκόπηση της έκθεσης των τραπεζών σε μετοχές, σημαντική είναι και η σύνδεση των περιουσιακών τους στοιχείων με δάνεια που έχουν προσφέρει. Οι ρυθμίσεις αυτές συνδέουν άμεσα τη λειτουργία των τραπεζών και συγκεκριμένα τα κεφάλαια τους, με τη δανειοδότηση που παρέχουν. Συνεπώς, μπορεί να υποστηριχθεί ότι γίνεται αυστηρότερο το πλαίσιο λειτουργίας τους (Gropp, 2009).

Είναι ακόμη αναγκαίο να τονιστεί ότι στόχος του νέου θεσμικού πλαισίου είναι η ενίσχυση της προληπτικής παρέμβασης σε ότι αφορά τη λειτουργία των τραπεζών. Ο ρόλος που διαδραματίζουν οι τράπεζες στη λειτουργία και στην ανάπτυξη του οικονομικού συστήματος, ιδιαίτερα μέσα στο καθεστώς της έντονης οικονομικής κρίσης, είναι σημαντικός και πολύπλευρος (Elliott, 2010). Ειδικότερα, η έντονη αύξηση των επενδύσεων σε χρηματοοικονομικά προϊόντα έχει επιφέρει μια σειρά μεταβολών που αναδεικνύουν ότι οι όποιες διαταραχές συμβαίνουν στην πορεία των τραπεζών έχουν άμεσες συνέπειες στην ισορροπία των αγορών. Συνεπώς, η προληπτική επέμβαση στη λειτουργία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων έχει ως άμεση αποστολή τη δημιουργία συνθηκών αντίστασης στις διαταραχές που το ίδιο το οικονομικό σύστημα μπορεί να αντιμετωπίσει (Blundell-Wignall, 2010).

Εν κατακλείδι, μπορεί να υποστηριχθεί ότι οι σημαντικότερες βελτιώσεις που επιφέρει η Βασιλεία III εδράζονται στην ευκρινέστερη διαμόρφωση του υπολογισμού της έκθεσης των τραπεζών στον πιστωτικό κίνδυνο. Παράλληλα, η Βασιλεία III θέτει τις βάσεις για την υποβάθμιση της εξάρτησης που διέπει τη λειτουργία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από τους οίκους αξιολογήσεις. Συνεπώς οι υποβαθμίσεις που υφίστανται δεν διαμορφώνουν άμεσα το επίπεδο της αποτελεσματικότητάς τους. Τέλος, είναι αναγκαίο να τονιστεί η ιδιαίτερα σημαντική προσθήκη της υποχρεωτικής αξιολόγησης, από μέρους των τραπεζών, του κινδύνου που υφίστανται από μεμονωμένα δάνεια, καθώς και από την έκθεση τους σε όλα τα χαρτοφυλάκια.

3.6. Σύγκριση των Συμφώνων Βασιλείας

Η διαχρονική εξέλιξη των τριών συμφωνιών της Βασιλείας δημιούργησε αναμφίβολα ένα νέο πλαίσιο ελέγχου στους όρους διαχείρισης του κινδύνου. Λαμβάνοντας υπόψη τον κρίσιμο ρόλο που διαδραματίζουν οι τράπεζες στην ισορροπία του σύγχρονου οικονομικού συστήματος, η άσκηση συνεκτικής εποπτείας μέσα από κοινά αποδεκτούς διεθνείς θεσμούς είναι μείζονος σημασίας. Δεν μπορεί, άλλωστε, να χαρακτηριστεί ως τυχαίο το γεγονός ότι η πρώτη προσπάθεια για θέσπιση κοινά αποδεκτών κανόνων σχετικών με την εποπτεία των τραπεζών, παρουσιάζεται κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980, όταν δηλαδή οι χρηματοοικονομικές αγορές υπέστησαν σημαντική μεταβολή.

Τα βήματα "προόδου" από την κάθε μία εκ των τριών συμφωνιών προς την επόμενη διέπονται από συγκεκριμένες βελτιώσεις. Η μετάβαση από τη Βασιλεία I στη Βασιλεία II μπορεί να υποστηριχθεί ότι δημιούργησε ένα σαφές πλαίσιο αναθεώρησης του κινδύνου. Εκτός από τον πιστωτικό κίνδυνο, αναδείχθηκε η σημασία και του λειτουργικού κινδύνου στη λειτουργία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Η εξέλιξη αυτή σε συνδυασμό με τη διαμόρφωση κριτηρίων που αφορούν την πειθαρχία των τραπεζών με τις αρχές της ελεύθερης αγοράς συνιστά αναμφίβολα μια καταλυτική βελτίωση στην εποπτεία και αξιολόγηση των χρηματοοικονομικών αγορών.

Συνακόλουθα οι μετασχηματισμοί που επήλθαν στην ταξινόμηση και στην κατάταξη των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών μέσω της Βασιλείας III, βελτίωσε σε σημαντικό βαθμό τις στρατηγικές αντιστάθμισης του κινδύνου. Ειδικότερα, έθεσε το πλαίσιο για σύνδεση των ιδίων κεφαλαίων της Βασιλείας III με τις επενδύσεις τους με αποτέλεσμα να παρέχεται ουσιαστικότερη στάθμιση του κινδύνου μέσω των περιουσιακών στοιχείων της τράπεζας. Πρόκειται, με άλλα λόγια, για μια σημαντική εξέλιξη στη διαδικασία στάθμισης των κινδύνων και συνεπώς ενημέρωσης του κοινού περί αυτών (Γκόρτσος, 2014).

Τέλος, είναι αναγκαίο να αναφερθεί ότι σε αυτά τα περίπου είκοσι πέντε χρόνια εφαρμογής των συμφωνιών της Βασιλείας, έχει αναδιαταχθεί το εποπτικό πλαίσιο ελέγχου προς τις τράπεζες. Παρά τα πιθανά κενά που μπορεί να υπάρχουν ακόμη και σήμερα στη διαχείριση των κινδύνων, οι τράπεζες πλέον δραστηριοποιούνται μέσα από πιο σταθμισμένους όρους διαχείρισης του κινδύνου. Συνεπώς υπάρχουν θετικότερες συνθήκες για τη λειτουργία και την ισορροπία του οικονομικού συστήματος (Καλφάογλου, 2012).

Κεφάλαιο 4.

4.1. Εμπειρική ανάλυση.

Η στατιστική ανάλυση που έλαβε χώρα στην παρούσα εργασία έχει ως στόχο να εντοπίσει ποιοί είναι οι παράγοντες που επηρέασαν το ύψος των κεφαλαίων των τραπεζικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα. Το τελευταίο διάστημα, στην Ελλάδα εδρεύουν τέσσερις μεγάλες συστημικές τράπεζες, η Εθνική Τράπεζα, η τράπεζα Alpha, η τράπεζα Eurobank και η Τράπεζα Πειραιώς, για το λόγο αυτό επιλέχθηκε η ανάλυση αυτών των τεσσάρων τραπεζών χωρίς να λάβουμε υπόψη τις άλλες μικρές τράπεζες (Attica και Γενική Τράπεζα). Έτσι στις παραπάνω περιπτώσεις τραπεζών αναφερόμαστε κυρίως σε ομίλους τραπεζών. Η ανάλυση επικεντρώθηκε στη συλλογή δεδομένων για πέντε έτη, από το 2009 έως το 2014. Ειδικότερα, πριν το 2013, όπου έλαβε χώρα η συγχώνευση των τραπεζών υπήρχαν και άλλα ιδρύματα όπου στην παρούσα εργασία δεν τα λαμβάνουμε υπόψη μας. Επιλέχθηκαν οι παρατηρήσεις που συμπεριλήφθηκαν στην έρευνα για κάθε εξεταζόμενη μεταβλητή, μέσω των δημοσιευμένων οικονομικών καταστάσεων των τραπεζών.

4.2. Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση που έλαβε χώρα επέδειξε την έλλειψη ερευνών σε μεγάλο ποσοστό, που αφορούν τους παράγοντες επηρεασμού των κεφαλαίων των Ελληνικών Τραπεζών. Στην Ελληνική αλλά και ξένη βιβλιογραφία, οι ερευνητές εστιάζουν την προσοχή τους, στους παράγοντες που επηρεάζουν την κερδοφορία και την αποδοτικότητα των τραπεζών. Έτσι λαμβάνοντας υπόψη τόσο της βιβλιογραφία σχετικά με την κεφαλαιακή δομή, όσο και με την αποδοτικότητα καταλήξαμε στην διεξαγωγή της παρακάτω έρευνας. Τόσο για την μελέτη των προσδιοριστικών παραγόντων των Κεφαλαίων, οι ερευνητές λαμβάνουν υπόψη τους δείκτες της κερδοφορίας, όσο και στην ανάλυση των παραγόντων που επηρεάζουν την κερδοφορία, λαμβάνονται υπόψη τα ίδια κεφάλαια. Άρα θεωρούνται δύο παράγοντες

που συνδέονται μεταξύ τους, εφόσον γνωρίζουμε ότι η κερδοφορία ή όχι των επιχειρήσεων μπορεί να επηρεάσει άμεσα τα ίδια κεφάλαια αυτών.

Η κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζικών ιδρυμάτων μελετήθηκε από την έρευνα του Gropp και της Heider το 2009 για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, όπου έλαβαν υπόψη τους, τους προσδιοριστικούς παράγοντες των τραπεζικών κεφαλαίων και ειδικότερα μελέτησαν ως εξαρτημένη μεταβλητή τον δείκτη των βασικών απαιτήσεων των τραπεζών, όπως ορίζεται από τα ελάχιστα εποπτικά κεφάλαια Tier 1. Έτσι μελετούν την κεφαλαιακή δομή ως προς την εσωτερική μόχλευση των τραπεζών, την κερδοφορία, τον δείκτη αγοραίας σε σχέση με την εσωτερική αξία της μετοχής, την εκτίμηση του κινδύνου σχετικά με την διαχείριση του ενεργητικού, τον δείκτη κάλυψης εγγυήσεων και τον δείκτη μερισματικής απόδοσης. Επιπλέον οι μελετητές λαμβάνουν υπόψη και δείκτες που σχετίζονται με τις αποφάσεις άντλησης των κεφαλαίων, καθώς και άλλους μακροοικονομικούς δείκτες σχετικούς με τον τραπεζικό κλάδο. Η ανάλυση τους έδειξε, ότι στατιστικά σημαντικές είναι οι μεταβλητές της εσωτερικής μόχλευσης, της κερδοφορίας, του δείκτη της αγοραίας σε σχέση με την εσωτερική τιμή της μετοχής, της μερισματικής απόδοσης καθώς και ο δείκτης κάλυψης που αφορά τις εγγυήσεις. Ειδικότερα, θετική συσχέτιση με την εξαρτημένη μεταβλητή είχαν η μόχλευση των τραπεζών, καθώς και η κερδοφορία, ενώ η μερισματική πολιτική φάνηκε να έχει αρνητική συσχέτιση. Η αγοραία αξία σε σχέση με την εσωτερική αξία της μετοχής είχε αρνητική συσχέτιση με τον δείκτη Tier 1. Εν τέλει και η μεταβλητή που είχε θετική συσχέτιση με τον δείκτη των εποπτικών κεφαλαίων ήταν το ύψος των εμπράγματων εξασφαλίσεων που ορίζονται ως εγγυήσεις.

Στην έρευνα του Scott και των συνεργατών του το 2011, λαμβάνουν ως εξαρτημένη μεταβλητή το δείκτη των Ιδίων Κεφαλαίων σε σχέση με το σύνολο του Ενεργητικού. Στην παραπάνω έρευνα, οι ερευνητές έλαβαν ως παράγοντες επηρεασμού, εκτός των άλλων τους δείκτες της αποδοτικότητας των Ιδίων Κεφαλαίων, του Συνόλου του Ενεργητικού, το σύνολο των κερδών, το σύνολο των εγγυήσεων, τα χρηματικά διαθέσιμα, το σύνολο των υποχρεώσεων και το μέγεθος του τραπεζικού ιδρύματος (Σύνολο Ενεργητικού) κ.α. Παρατήρησαν ότι στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση παρουσίασαν οι δείκτες της Αποδοτικότητας των Ιδίων Κεφαλαίων και Αποδοτικότητας του Συνόλου του Ενεργητικού, καθώς και η ποσοστιαία μεταβολή στο κατά κεφαλήν εισόδημα.

Σε παλαιότερη έρευνα τους ο Alexiou και ο Voyazas το 2009, θεώρησαν ως προσδιοριστικούς παράγοντες για την κερδοφορία των τραπεζικών ιδρυμάτων της Ελλάδας, το δείκτη των κεφαλαίων προς το σύνολο του Ενεργητικού, το μέγεθος των τραπεζών (ενεργητικό), τον πιστωτικό κίνδυνο, την παραγωγικότητα του προσωπικού (σύνολο ενεργητικού προς σύνολο αριθμού εργαζομένων), τα λειτουργικά έξοδα προς τα συνολικά έσοδα, τις απαιτήσεις σε σχέση με τις καταθέσεις, το ΑΕΠ της χώρας, τον δείκτη τιμών καταναλωτή αλλά και την ιδιωτική κατανάλωση, για μια επταετία. Έτσι παρατηρήθηκε ότι η κερδοφορία των ιδρυμάτων παρουσίασε θετική συσχέτιση με το μέγεθος των τραπεζών και τον πληθωρισμό. Αντίθετα, αρνητική συσχέτιση παρουσίασαν οι μεταβλητές του πιστωτικού κινδύνου, η παραγωγικότητα των εργαζομένων, το συνολικό κόστος αναλογικά με τα έσοδα, οι απαιτήσεις αναλογικά με τις υποχρεώσεις καθώς και το ΑΕΠ.

Κατά την έρευνα τους οι Athanasoglou et al. το 2005 έκαναν προσπάθειες προσδιορισμού των παραγόντων που επηρεάζουν την αποδοτικότητα των τραπεζών, για μια δεκαετία. Έτσι οι ερευνητές υποστηρίζουν ότι οι δείκτες της Τραπεζικής Αποδοτικότητας ως προς τα ίδια κεφάλαια και το Σύνολο του Ενεργητικού, επηρεάζονται σε κάποιες περιπτώσεις θετικά και σε κάποιες άλλες περιπτώσεις αρνητικά. Ειδικότερα, έλαβαν υπόψη, τις προβλέψεις αναλογικά με τις χορηγήσεις, το δείκτη περιθωρίου κέρδους σε σχέση με τον αριθμό του προσωπικού, το σύνολο των εξόδων σε σχέση με τα συνολικά κεφάλαια των τραπεζών, τα συνολικά έξοδα λειτουργίας αναλογικά με την περιουσία της επιχείρησης, το ιδιοκτησιακό καθεστώς των τραπεζών, τον πληθωρισμό, το ποσοστό συγκέντρωσης του τραπεζικού κλάδου και τις αποκλίσεις των πραγματικών δαπανών αναλογικά με το ακαθάριστο πραγματικό προϊόν, καθώς και το σύνολο των καθαρών κερδών. Έτσι τα συμπεράσματα έδειξαν ότι θετικά σημαντικοί ήταν οι δείκτες της παραγωγικότητας του προσωπικού, του ιδιοκτησιακού καθεστώτος, των αποκλίσεων των πραγματικών δαπανών σε σχέση με το ΑΕΠ. Αντίθετα, αρνητική συσχέτιση παρουσίασαν ο πιστωτικός κίνδυνος και τα έξοδα του προσωπικού αναλογικά με το ενεργητικό.

Σε παρόμοια μελέτη οι Graham και Leary το 2010, για τους παράγοντες που επηρεάζουν την κεφαλαιακή δομή των εμπορικών τραπεζών παρατήρησαν ότι σημαντικοί παράγοντες για τον προσδιορισμό αυτής, αποτελούν ο δείκτης της κερδοφορίας (θετική συσχέτιση), ο δείκτης κάλυψης σε ενσώματα πάγια (θετική συσχέτιση), ο δείκτης εκτίμησης της επικινδυνότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου

(θετική συσχέτιση), ο βαθμός μεταβλητότητας των κερδών (αρνητική συσχέτιση) και η μερισματική απόδοση (θετική συσχέτιση). Επιπλέον, πέραν των παραπάνω δεικτών οι μελετητές έλαβαν υπόψη τους τη φορολογία και την ανεργία, όπου δεν είχαν στατιστική σημαντικότητα. Ομοίως η Kosmidou και ο Zorounidis το 2008, σε παρόμοια έρευνα για την αποδοτικότητα των τραπεζών σχετικά με το σύνολο του Ενεργητικού, μελέτησαν τους δείκτες των ιδίων κεφαλαίων τις νομικές και θεσμικές δεσμεύσεις των κρατών, παρατήρησαν ότι θετικά συσχετίζονται οι δείκτες των κεφαλαίων και το σύνολο του ενεργητικού ενώ αρνητικά συσχετίζονται οι άλλοι παράγοντες.

Σε έρευνες της η Τράπεζα της Ελλάδας, το 2008 και η Gibson το 2005, πάλι για λογαριασμό της Τράπεζας της Ελλάδας, μελετώντας κεφαλαιακή δομή των τραπεζικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα, έλαβαν υπόψη τους δείκτες αποδοτικότητας RoE και RoA, το σύνολο του ενεργητικού, τον κίνδυνο σε πιστωτικό επίπεδο, την ρευστότητα, την δύναμη που κατείχε στην αγορά, το ποσοστό συγκέντρωσης στον κλάδο, το πλαίσιο ρύθμισης της επάρκειας καθώς και τις μακροοικονομικές συνθήκες που επικρατούσαν στην χώρα. Οι μελέτες έδειξαν ότι θετική ήταν η συσχέτιση της αποτελεσματικότητας σε σχέση με το σύνολο των κεφαλαίων, την δύναμη στην αγορά καθώς και το πλαίσιο ρύθμισης της επάρκειας. Αντίθετα αρνητική παρουσιάστηκε η συσχέτιση με τον κίνδυνο ρευστότητας, τον πιστωτικό κίνδυνο και τον αριθμό των υπαλλήλων στα Ελληνικά ιδρύματα. Στην παλαιότερη έρευνα της η Gibson για την Τράπεζα της Ελλάδας 2005, για την αποδοτικότητα των Κεφαλαίων των Ελληνικών Τραπεζών, έλαβε υπόψη τόσο τους ειδικούς προσδιοριστούς παράγοντες που σχετίζονταν με την κάθε τράπεζα, αλλά και τους γενικούς προσδιοριστικούς παράγοντες της οικονομίας για την Ελλάδα. Έτσι και πάλι θετική συσχέτιση παρουσίασαν το σύνολο του ενεργητικού, το καθεστώς ιδιοκτησίας, το σύνολο των εξόδων για το προσωπικό, η ρευστότητα, το μερίδιο στον κλάδο, οι διατραπεζικές καταθέσεις σε σχέση με τις συνολικές καταθέσεις. Εν αντιθέσει, αρνητική ήταν η συσχέτιση με τον δείκτη δανείων προς τις συνολικές υποχρεώσεις των ιδρυμάτων αλλά και με το σύνολο των λειτουργικών δαπανών.

4.3. Μέθοδος ανάλυσης

Με την ανάλυση παλινδρόμησης (regression analysis) έχουμε ως στόχο να εξετάζουμε τη σχέση μεταξύ δύο ή περισσότερων μεταβλητών ώστε να μπορέσουμε να προβλέψουμε την πορεία της τιμής μιας άλλης εξαρτημένης μεταβλητής. Σε κάθε πρόβλημα παλινδρόμησης διακρίνουμε δύο είδη μεταβλητών: τις ανεξάρτητες (independent) και τις εξαρτημένες (dependent). Έτσι στην περίπτωση μας θα γίνουν προσπάθειες πρόβλεψης των δεικτών ιδίων κεφαλαίων προς το σύνολο του ενεργητικού των Ελληνικών Τραπεζών (Carpad) και ως ανεξάρτητες επιλέξαμε δίτιμες μεταβλητές καθώς και ποσοτικές μεταβλητές. Έτσι έλαβε χώρα ένα μοντέλο παλινδρόμησης, αφού είχαμε λάβει υπόψη την μέθοδο των ελαχίστων τετραγώνων. Αναλυτικότερα, ως ανεξάρτητες μεταβλητές για το πρώτο μοντέλο, λάβαμε υπόψη μας την ύπαρξη εξαγοράς από το τραπεζικό ίδρυμα (ως 0 η μη εξαγορά και 1 η εξαγορά) (merger), επίσης την ύπαρξη συγχώνευσης (acquisition), (ως 0 τη μη συγχώνευση και 1 την συγχώνευση), την αλλαγή στο διοικητικό συμβούλιο (change) (ως 0 τη μη αλλαγή και 1 την αλλαγή) και την αλλαγή του διευθύνοντος προέδρου (president) (ομοίως με παραπάνω). Αναφορικά με τις ανεξάρτητες μεταβλητές του ποσοτικού μοντέλου λάβαμε υπόψη το σύνολο του ενεργητικού (Total Assets), το σύνολο των καθαρών κερδών ως προς το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων (Earnings), το σύνολο των εκτελεστικών μελών του διοικητικού συμβουλίου (Executive), το σύνολο των μην εκτελεστικών μελών στο συμβούλιο (Non- Executive) και τον δείκτη χορηγήσεων σε σχέση με το σύνολο του ενεργητικού (Loans/Assets). Συμπερασματικά, θα δούμε πως οι προσδιοριστικές μεταβλητές επιδρούν στον δείκτη των ιδίων κεφαλαίων. Έτσι οι ανεξάρτητες μεταβλητές σχετίζονται με ειδικά χαρακτηριστικά των τραπεζών καθώς και με στοιχεία που μπορεί να επηρεάσουν την πολιτική διακράτησης κεφαλαίων και τη μερισματική πολιτική. Ειδικότερα, επιλέξαμε τον δείκτη της αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων, εφόσον η πορεία των καθαρών κερδών καθώς και η μερισματική πολιτική της επιχείρησης επηρεάζει το ύψος των ιδίων κεφαλαίων. Παρατηρήθηκε, βέβαια, μέσω της βιβλιογραφικής ανασκόπησης, η υψηλή προτίμηση της χρήσης αυτού του δείκτη. Εδώ θα πρέπει να τονιστεί, ότι πολλές έρευνες για τα Ελληνικά Τραπεζικά Ιδρύματα εστιάζουν στην αποτελεσματικότητα αυτών σε σχέση με τα ίδια κεφάλαια. Δηλαδή πολλοί μελετητές που αναφέρονται και στην ανασκόπηση είχαν μελετήσει το δείκτη αποδοτικότητας

των ιδίων κεφαλαίων ως προς τα ίδια κεφάλαια ή ως προς τα ίδια κεφάλαια σε σχέση με το ενεργητικό. Έτσι λόγω έλλειψης ή και μικρού ποσοστού ερευνών για τα Ελληνικά Τραπεζικά ιδρύματα στους προσδιοριστικούς παράγοντες της κεφαλαιακής δομής, επιλέξαμε την μελέτη αυτών των παραγόντων σε σχέση με την αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ 2009-2014							
	<u>ΙΔΙΑ</u> <u>ΚΕΦ. /</u> <u>ΕΝΕΡΓ.</u>	<u>RoA</u>	<u>ΙΔΙΑ</u> <u>ΚΕΦΑΛΑΙΑ</u>	<u>ΚΑΘΑΡΑ</u> <u>ΚΕΡΔΗ</u>	<u>ΔΑΝΕΙΑ</u>	<u>ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ</u>	<u>ΔΑΝΕΙΑ/</u> <u>ΕΝΕΡΓΗ</u> <u>ΤΙΚΟ</u>
<u>ΜΕΣΟΣ</u>	0,068	- 0,01373 3	5.419.000.0000	-954.000.000	5.0203.300.00 0	79.400.000.000	0,642
<u>ΔΙΑΜΕΣΟΣ</u>	0,0656	0,00232 2	5.350.000.000	161000000	5.025.150.000	75.300.000.000	0,643
<u>ΤΥΠΙΚΗ</u> <u>ΑΠΟΚΛΙΣΗ</u>	,01510	0,04196 2	1.768.500.000	3,289.000.000	11.156.564.00 0	21.030.000.000	0,077
<u>ΑΣΥΜΜΕΤΡΙΑ</u>	1,181	-1,795	0,753	-2,173	0,079	0,500	-0,470
<u>ΚΥΡΤΩΣΗ</u>	1,800	2,907	-0,031	5,651	-0,868	-0,904	1,330
<u>ΕΛΑΧΙΣΤΟ</u>	0,047	-0,1341	3.000.000.000	-10.000.000.000	32.100.000.00 0	49.352.000.000	0,431
<u>ΜΕΓΙΣΤΟ</u>	0,112	0,0396	9.300.000.000	2.922.000.000	70.040.000.00 0	100.000.000.000	0,774

Το μοντέλο της παλινδρόμησης μπορεί να εκφραστεί μαθηματικά ως εξής:

$$\begin{aligned}
 Capad = & C_1 * acquisition + C_2 * change + C_3 * president + C_4 * \frac{Earning}{Assets} + C_5 \\
 & * Executive + C_6 * \frac{Loans}{Assets} + C_7 * merger + C_8 * Non - Executive \\
 & + C_9 * Assets + C_0 + \varepsilon
 \end{aligned}$$

Αναλυτικότερα, τα στοιχεία που αντλήσαμε προέρχονται από τις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις των τεσσάρων μεγάλων συστημικών τραπεζών. Αυτές είναι η Τράπεζα Πειραιώς, η Εθνική Τράπεζα, η Τράπεζα Alpha Bank και η Τράπεζα Eurobank. Επιλέχθηκαν οι τέσσερις μεγάλες τράπεζες της Ελλάδας, εφόσον μετά τις συγχωνεύσεις και τις εξαγορές που έλαβαν χώρα τα τελευταία έτη, έχει μειωθεί

σημαντικά ο αριθμός των τραπεζικών ιδρυμάτων και θεωρήσαμε ότι θα ήταν ορθότερο να συγκρίνουμε τις Τράπεζες που παρουσιάζουν ομοιότητα στο μέγεθος και να μην συμπεριλάβουμε τις μικρότερες, όπως είναι η Attica Bank. Επιπλέον μετά το 2013, όπου και ξεκίνησε η ενοποίηση των Ελληνικών Τραπεζών, λίγες έρευνες έχουν μελετήσει τους παράγοντες που επηρεάζουν τη κεφαλαιακή δομή των τεσσάρων Ελληνικών Τραπεζών.

Σε αυτό το σημείο για να υπάρξει υψηλή αξιοπιστία, αξίζει να τονιστεί ότι πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις. Έτσι, θα πρέπει τα κατάλοιπα της παλινδρόμησης να ακολουθούν την κανονική κατανομή, δεν θα πρέπει να υπάρχουν προβλήματα ετεροσκεδαστικότητας, αυτοσυσχέτισης και πολυσυγγραμμικότητας του προβλεπτικού μοντέλου. Ο έλεγχος της κανονικότητας των καταλοίπων έλαβε χώρα με τον στατιστικό έλεγχο κανονικότητας Jarque –Bera, της ετεροσκεδαστικότητας με τον έλεγχο White Heteroscedasticity Test, ο έλεγχος εντοπισμού αυτοσυσχέτισης έλαβε χώρα με τη χρήση ελέγχου Breusch-Godfrey Serial Correlation Test . Εν τέλει, μετά τη διενέργεια των συγκεκριμένων ελέγχων, δεν εντοπίστηκε καμία στατιστική σημαντικότητα σχετικά με την ύπαρξη των παραπάνω προβλημάτων, όπου και θα υπήρχε παραβίαση των υποθέσεων της παλινδρόμησης. Επιπλέον η στατιστική ανάλυση έλαβε χώρα με τη χρήση του οικονομετρικού προγράμματος E- views.

4.4. Ανάλυση Παλινδρόμησης (Regression Analysis)

Στο μοντέλο που μελετήσαμε επόμενα έγινε χρήση της απλής ανάλυσης παλινδρόμησης με την μέθοδο των ελαχίστων τετραγώνων. Το απλό προβλεπτικό μοντέλο αποτελεί η ανάλυση της παλινδρόμησης, που αποτελεί την φυσική επέκταση του συντελεστή συσχέτισης. Ειδικότερα οι διαφορές με τον συντελεστή συσχέτισης είναι ότι χρησιμοποιείται σχετικά με την πρόβλεψη των τιμών ορισμένων μεταβλητών ενώ παρέχεται η δυνατότητα συνεκτίμησης περισσότερων των δύο ανεξάρτητων μεταβλητών. Λαμβάνοντας υπόψη την μελέτη του Gropp και Heider για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, καταλήξαμε στην επιλογή του στατιστικού μοντέλου παλινδρόμησης που αναλύεται παρακάτω.

Η μαθηματική διατύπωση του είναι:

$$Y = aX + C + \varepsilon$$

Όπου Y είναι η εξαρτημένη μεταβλητή

X είναι η ανεξάρτητη

C είναι η σταθερά του μοντέλου και

ε είναι ο διαταραχτικός όρος (error term)

Τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του μοντέλου παλινδρόμησης είναι: R-Συντελεστής συσχέτισης, που υπολογίσθηκε στο 0,33 και ο συντελεστής προσδιορισμού R^2 0,1092. Ο δείκτης συνάφειας των εξαρτημένων μεταβλητών R, παρουσιάζει μια μέτρια θετική συσχέτιση της κεφαλαιακής επάρκειας και των ανεξάρτητων μεταβλητών, η τιμή του δείκτη είναι 0,33. Ο συντελεστής συσχέτισης υπολογίστηκε στη δεύτερη δύναμη (τετράγωνο), όπου και ορίζει τον συντελεστή προσδιορισμού R^2 όπου μας εξηγεί το ποσοστό διακύμανσης της εξαρτημένης μεταβλητής λόγω της επίδρασης της ανεξάρτητης. Η τιμή του R^2 υπολογίσθηκε στο 10,92%. Βέβαια, θα λέγαμε ότι η τιμή αυτή είναι σχετικά χαμηλή αλλά λάβαμε υπόψη μας cross sectional data και όχι χρονοσειρές όπου θα είχαμε από 90% και πάνω.

Οι συντελεστές που ορίζουν την εξίσωση της πρόβλεψης παρουσιάζονται παρακάτω. Λαμβάνουμε υπόψη την εξίσωση είτε για την πρόβλεψη των τιμών συγκεκριμένων συμμετεχόντων είτε για να κάνουμε προβλέψεις των δεδομένων τιμών. Εντοπίζουμε μέσω του πίνακα, δύο στατιστικά τεστ όπου αναφέρονται στο t test. Έτσι επισημαίνουμε ότι ένα στατιστικό τεστ εξετάζει μια ερευνητική υπόθεση, γνωστή ως μηδενική και εναλλακτική. Στο πρώτο τεστ αξιολογούνται οι υποθέσεις αναλογικά με την παράμετρο της σταθεράς α στην εξίσωση, όπου αναφέρεται στην πρόβλεψη της τιμής Y όταν το X είναι μηδέν.

Κατά συνέπεια, αξιολογείται εάν η τιμή της σταθεράς ισούται με το μηδέν. Με την αξιολόγηση της πιθανότητας, που είναι μεγαλύτερη του 5%, αποδεχόμαστε τη μηδενική υπόθεση, όπου μας λέει ότι η σταθερά θεωρείται στατιστικά σημαντική ίση με μηδέν. Βέβαια, η σταθερά που συνήθως είναι στατιστικά σημαντική, δεν

συνεισφέρει πολλές και σημαντικές ουσιαστικές πληροφορίες σχετικά με το μέγεθος και την κατεύθυνση της πρόβλεψης. Όμως η κλίση της κάθε ανεξάρτητης μεταβλητής μας δίνει την πληροφορία σχετικά με το μέγεθος της πρόβλεψης αλλά και με το είδος της σχέσης ανάμεσα στην εξαρτημένη και την ανεξάρτητη μεταβλητή. Στο δεύτερο λοιπόν τεστ αναφέρονται οι παρακάτω υποθέσεις.

H₀: Η κλίση C1, C2, C3...Ck είναι στατιστικά σημαντικά ίση με μηδέν

H_e: Η κλίση C1, C2, C3...Ck είναι στατιστικά σημαντικά διάφορη του μηδενός

Ειδικότερα, για την επιλογή των μεταβλητών λάβαμε υπόψη τις οδηγίες των εποπτικών αρχών σχετικά με τη σημαντικότητα κάποιων δεικτών αναφορικά με τη σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος. Έτσι ο δείκτης της αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων (RoA), αποτελεί έναν από αυτούς τους δείκτες. Ειδικότερα, αναμένουμε η συσχέτιση του με τον δείκτη των κεφαλαίων ως προς το σύνολο του Ενεργητικού να είναι θετική.

Όπως είναι γνωστό και από την παρούσα μελέτη, το πλαίσιο της Βασιλείας, ορίζει το όριο των απαιτήσεων για την διατήρηση των εποπτικών κεφαλαίων (δείκτες Tier) των Τραπεζικών Ιδρυμάτων. Για το λόγο αυτό σε πολλές μελέτες οι ερευνητές λαμβάνουν υπόψη τους δείκτες αυτούς ως εξαρτημένες μεταβλητές. Υποστηρίζεται, ότι λόγω των υψηλών δαπανών που απαιτεί η διακράτηση υψηλών διαθεσίμων, οι διοικήσεις των τραπεζών και οι διευθυντές, επιθυμούν να διατηρούν το χαμηλότερο απαιτητό κεφάλαιο που ορίζουν οι ρυθμιστικές αρχές. Έτσι λάβαμε υπόψη τις αλλαγές στο διοικητικό συμβούλιο και την αλλαγή του προέδρου για να δούμε την συσχέτιση με το ύψος των κεφαλαίων. Έτσι αναμένουμε μια συσχέτιση με τις αλλαγές των συμβουλίων και των προέδρων.

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, στην σύγχρονη Ελληνική Τραπεζική πραγματικότητα, έλαβαν χώρα πολλές εξαγορές και συγχωνεύσεις από τη αρχή της οικονομικής κρίσης και μέχρι τώρα. Θεωρούμε ότι οι κινήσεις των εξαγορών και των συγχωνεύσεων θα επηρεάζουν είτε θετικά είτε αρνητικά το ύψος των διακρατούμενων κεφαλαίων των Τραπεζών που μελετάμε.

Σχετικά με τη μεταβλητή χορηγήσεις προς συνολικό ενεργητικό, θα λέγαμε ότι συνδέεται στενά με το ύψος των κεφαλαίων. Ειδικότερα, το ποσό των κεφαλαίων που κατέχει η τράπεζα, επηρεάζει το ποσό των χορηγούμενων δανείων. Ειδικότερα, εάν οι

τράπεζες αντιμετωπίζουν προβλήματα άντλησης κεφαλαίων από άλλες πηγές, τότε θα αυξήσουν την πίεση για επιστροφή των απαιτήσεων τους από τους οφειλέτες ή θα μειώσουν τα ποσά των χορηγήσεων. Έτσι θεωρούμε ότι ο δείκτης των χορηγήσεων προς το σύνολο του ενεργητικού θα έχει θετική συσχέτιση με το δείκτη κεφαλαίων προς το συνολικό ενεργητικό. Βέβαια όσο υψηλότερα είναι τα κεφάλαια που δεσμεύονται για τις χορηγήσεις των δανείων τόσο μεγαλύτερη μπορεί να θεωρηθεί η μόχλευση των τραπεζών.

Πίνακας –Ανάλυσης παλινδρόμησης για το μοντέλο

Μοντέλο	Συντελεστής	Τυπικό Σφάλμα	t	Sig*
Σταθερά (C)	0.5394	0.6511	0.8284	0.4098
Συγχωνεύσεις	-0.1071	0.2347	-0.4566	0.6491
Αλλαγή Συμβουλίου	-0.0509	0.2525	-0.2019	0.8405
Αλλαγή Προέδρου	-0.0702	0.2631	-0.2669	0.7901
Καθαρα κερδη προς σύνολο το σύνολο του Ενεργητικού	8.11E-05	3.29E-05	2.4653	0.0158
Εκτελεστικό μέλος	-0.1015	0.0681	-1.490737	0.1398
Χορηγήσεις/Σύνολο Ενεργητικού	-0.3494	0.8877	-0.3936	0.6948
Εξαγορά	-0.2540	0.2747	-0.9245	0.3579
Μη εκτελεστικό μέλος	0.0412	0.0359	1.1480	0.2542
Σύνολο ενεργητικού	-1.69E-05	2.56E-05	-0.659357	0.5115

***95% διάστημα εμπιστοσύνης**

Ο στατιστικός δείκτης t έχει τιμή 2,465, όπου σχετίζεται με την πιθανότητα χαμηλότερη του 5% (sig 1,58%) αποδεχόμαστε την εναλλακτική υπόθεση ότι η κλίση των μεταβλητών για τα καθαρά κέρδη προς το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων είναι

στατιστικά σημαντική διάφορη του μηδενός. Ειδικότερα θα λέγαμε ότι σημαντική κλίση σημαίνει ότι η πρόβλεψη είναι σημαντική και άρα υπάρχει επιρροή των καθαρών κερδών στη σύνθεση των κεφαλαίων.

Η τιμή του C4 παρουσιάζει την μεταβολή του αποτελέσματος, όπου στην παρούσα μελέτη είναι η κεφαλαιακή επάρκεια, σε κάθε μονάδα αλλαγής της στατιστικά σημαντικής ανεξάρτητης μεταβλητής, δηλαδή τα καθαρά κέρδη. Η τιμή του C4 υπολογίστηκε στα $8,11 * 10^{-5}$ και σημαίνει ότι η μεταβολή των κερδών κατά μια νομισματική μονάδα (1 ευρώ), συνδέεται με την αύξηση της κεφαλαιακής επάρκειας που είναι $8,11 * 10^{-5}$. Έτσι δεν παρατηρήθηκε ουσιαστική μεταβολή του μεγέθους της μεταβολής των αποτελεσμάτων των τραπεζών στην επάρκεια των τραπεζών. Γίνεται κατανοητό ότι όσο αυξάνονται τα κέρδη των τραπεζών τόσο αυξάνει και η κεφαλαιακή δομή αυτών. Επιπρόσθετα δεν παρατηρείται κάποια άλλη στατιστικά σημαντική μεταβολή και επίδραση των άλλων μεταβλητών στην εξαρτημένη μεταβλητή καθώς επίσης και η σταθερά υπολογίστηκε μη στατιστικά σημαντική (34,34%).

Κεφάλαιο 5.

Συμπεράσματα

Στην παρούσα εργασία, μελετήσαμε τους παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν το επίπεδο των κεφαλαίων στα τραπεζικά ιδρύματα και ειδικότερα αναφερόμαστε στην κεφαλαιακή επάρκεια αυτών των ιδρυμάτων. Έγινε η επιλογή των προσδιοριστικών παραγόντων, έπειτα από μια έρευνα παρόμοιων περιπτώσεων σε Τραπεζικά ιδρύματα στην Ελλάδα. Ειδικότερα, παρατηρήθηκε ότι ο κάθε ερευνητής έδινε διαφορετικά αποτελέσματα αναφορικά με την συμπεριφορά των παραγόντων και την επίδραση αυτών στη επάρκεια των κεφαλαίων της τράπεζας. Ειδικότερα, η βιβλιογραφικά ανασκόπηση μας έδειξε ότι οι παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν την επάρκεια κεφαλαίων των τραπεζών, μπορεί να είναι εσωτερικές συνιστώσες ή αλλιώς ειδικοί τραπεζικοί παράγοντες που σχετίζονται με το κάθε ίδρυμα. Επιπλέον, άλλοι εξωτερικοί παράγοντες, είτε αυτοί είναι μακροοικονομικοί ή άλλοι διεθνείς μπορούν να επιδράσουν θετικά ή αρνητικά στα κεφάλαια της τράπεζας.

Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των στοιχείων που μας έδωσε η παλινδρόμηση, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζικών ιδρυμάτων, δεν επηρεάζονται από κινήσεις εξαγορών και συγχωνεύσεων που έλαβαν χώρα στους ομίλους των τραπεζών. Επιπλέον ούτε οι αλλαγές στο διοικητικό συμβούλιο και οι αλλαγές των προέδρων επηρέασαν την πορεία και το ύψος των τραπεζικών κεφαλαίων. Εν αντιθέσει, υπήρχαν μεταβλητές, που επηρέασαν είτε θετικά είτε αρνητικά την κεφαλαιακή επάρκεια των ιδρυμάτων. Έτσι η πορεία των καθαρών κερδών των τραπεζών παρουσίασε μια έντονα θετική συσχέτιση στην κεφαλαιακή επάρκεια των ιδρυμάτων. Κατά συνέπεια, η αύξηση της παραπάνω τιμής της μεταβλητής, θα επηρεάσει την τιμή των κεφαλαίων στα Τραπεζικά ιδρύματα. Τα ευρήματα αυτά συμφωνούν με παρόμοιες έρευνες στο χώρο των τραπεζών, όπως αυτή των Gropp και Heider το 2009, για την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, όπου υποστηρίζουν ότι η κερδοφορία των Τραπεζών, επηρεάζει το ύψος των κεφαλαίων των τραπεζών. Ομοίως και στην έρευνα του ο Scott το 2011, υποστήριξε ότι οι παράγοντες της κερδοφορίας συντελούν στην θετική συσχέτιση μεταξύ των κεφαλαίων, αντίθετα με το σύνολο των χορηγήσεων δεν είχε κάποια επιρροή σε αυτά.

Ειδικότερα θα λέγαμε ότι η αύξηση των κερδών μπορεί να οδηγήσει σε μια υψηλότερη αύξηση της επάρκειας των τραπεζών στο μέλλον. Σε παρόμοια συμπεράσματα είχαν καταλήξει και άλλοι ερευνητές, όπως ο Alexiou και ο Voyazas το 2009, αλλά και οι Athanasoglou et al, το 2005, υποστήριζαν ότι η κερδοφορία των τραπεζικών ιδρυμάτων μπορεί να επηρεαστεί θετικά από το ύψος των κεφαλαίων του ιδρύματος.

Εν κατακλείδι, τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας συμφωνούν με τα στοιχεία παρόμοιων ερευνών στις Ελληνικές Τράπεζες από την περίοδο του 2005 έως και το 2011. Έτσι είδαμε ότι η θετική συσχέτιση των καθαρών κερδών με την επάρκεια των κεφαλαίων υποστηρίχθηκε και στην έρευνα που έγινε για λογαριασμό της Τράπεζας της Ελλάδος το 2008 αλλά και από την Gibson το 2005 για την Τράπεζα της Ελλάδας. Ενώ οι δείκτες που δεν έχουν κάποια θετική ή αρνητική συσχέτιση στην παρούσα εργασία, με την κεφαλαιακή δομή των Τραπεζών, δεν παρουσίασαν κάποια ιδιαίτερη θετική ή αρνητική συσχέτιση σε παρόμοιες έρευνες από το 2005 έως το 2011. Επιπλέον, η βιβλιογραφική έρευνα μας έδειξε ότι υπήρχε μια σημαντική αρνητική συσχέτιση των κεφαλαίων με τον δείκτη προβλέψεις προς τις συνολικές χορηγήσεις.

Βιβλιογραφία

- Alexiou C, Voyazas S, (2009), Determinants of bank profitability: Evidence from the Greek Banking Sector, Autumn, 1997, pp. 693- 733 p.p. 94, 97-98, 100 *The Review of Financial Studies*, .
- Athanasoglou P, Brissimis. S. Delis. M., 2005. *Bank-Specific, industry-specific and Macroeconomic Determinants of Bank Profitability*, , Athens: Bank of Greece, .
- Basel Committee, 2010. *Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems*,, s.l.: Bank for International Settlements,.
- Dumitrescu A, 2013. *The Banking Union - The solution to Reduce the European Banking system Risks*,, Romania: Department of European Integration Governance,.
- ECB, 2009. *The Concept of Systemic Risk* , s.l.: Financial Stability Review .
- ECB, February 2011,. *The implementation of monetary policy in the euro area – General documentation on Eurosystem monetary policy instruments and procedures*,. s.l.:s.n.
- Gibson H, 2005. *Η κερδοφορία των ελληνικών τραπεζών: πρόσφατες εξελίξεις*. , Αθήνα,: ΤτΕ.
- Hays F, Lurgio. S. Gilbert. A., 2010. *Efficiency Ratios and Community Bank Performance*, Kansas City, : Journal of Finance and Accountancy, .
- Heffernan, S., 2004. *Modern Banking*. London: Publications Wiley Ltd..
- Kosmidou K, Zopounidis. C., 2008,. *Measurement of Bank Performance in Greece*, Thessaloniki, : South - Eastern Europe Journal of Economics .
- Scott, A., 2011. *Determinants of Banking Capital* , London, : Business Intelligence Research Center .
- Tobias Linzert, D. N. U. B., 2010. *The longer term Financing Operation*, European central bank, .
- Αλεξιάκης Π, 2008. *Τραπεζικό Περιβάλλον-Το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα*. Πάτρα: ΕΑΠ.
- Αντζουλάτος Α, 2011. *Κυβερνήσεις και Χρηματαγορές και Μακροοικονομία*,. Αθήνα: Διπλογραφία.
- Ασημακόπουλος Ι, Μ. Σ., 2008. *Η αποτελεσματικότητα του ελληνικού τραπεζικού συστήματος και οι προσδιοριστικοί παράγοντες* , Αθήνα: Τράπεζα της Ελλάδος.
- ΑΤΕ Bank, 2012. *Εσωτερικός Έλεγχος και τραπεζικές επιχειρήσεις*. [Ηλεκτρονικό] Available at: http://jobgr.blogspot.gr/2012/08/blog-post_14.html.
- Βασιλείου Δ, 2008. *Τραπεζική Διοίκηση* , Πάτρα : Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο .

- Γκόρτσος Χ, 2014. *“Βασιλεία III: η αναθεώρηση του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου της Επιτροπής της Βασιλείας για την τραπεζική εποπτεία με στόχο την ενδυνάμωση της σταθερότητας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος”*, Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο, Νομική Βιβλιοθήκη.
- Γκόρτσος Χ, 2014. *Η Πορεία προς την “Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ένωση: Θεσμικές και κανονιστικές διαστάσεις και οι επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα του ελληνικού τραπεζικού συστήματος”*, Αθήνα,: Πάντειο Πανεπιστήμιο Αθηνών .
- Ελληνική Ένωση Τραπεζών, 2013. *Το Ελληνικό Τραπεζικό σύστημα το 2012*, Αθήνα: ΕΕΤ.
- ΕΚΤ, 2012. *Ο ρόλος των Κεντρικών Τραπεζών στην προληπτική Εποπτεία*, ΕΚΤ.
- ΕΚΤ, 2014. *Ο ρόλος των Κεντρικών Τραπεζών στην προληπτική Εποπτεία*, ΕΚΤ.
- Τράπεζα της Ελλάδας, 2008. *Οικονομικό Δελτίο 2008*, Αθήνα: Τράπεζα της Ελλάδας.
- Ελληνική Ένωση Τραπεζών, 2010. *Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα*,. Αθήνα : ΕΕΤ.
- Ελληνική Ένωση Τραπεζών, 2011. *Το ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα το 2010*, Αθήνα: ΕΕΤ.
- Ζαχούρης Π, 2008 . *Χρηματοπιστωτικές Αγορές*,. Πάτρα : s.n.
- Θωμαδάκης Σ, Ξανθάκης Μ., 2006. *Αγορές Χρήματος & Κεφαλαίου*. Αθήνα : Σταμούλη .
- Καλφάογλου Φ, 2012. *Το πλαίσιο της Κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών* , Αθήνα : ΤτΕ.
- Καρφάκης Κ, 2008. *Διεθνείς Νομισματικές Σχέσεις*,. Αθήνα: Gutenberg.
- Λώλος Σ, 2007. *Χρηματοπιστωτικό Σύστημα και Οικονομική Ανάπτυξη (Πανεπιστημιακές Σημειώσεις)*,. Αθήνα : Πάντειο Πανεπιστήμιο, .
- Μερτζάνης Χ, 2008. *Η Διεθνής χρηματοπιστωτική Κρίση*,, Αθήνα : Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, .
- Μιχαήλ Μ, 2013. *Ηλεκτρονική τραπεζική και ασφάλεια* , s.l.: Σύγχρονη Άποψη.
- Νούλας Α, 2006. *Αγορές Χρήματος και Κεφαλαίου*,. Θεσσαλονίκη : Πανεπιστήμιο Μακεδονίας .
- Ξανθάκης Μ, 2006. *Αγορές Χρήματος & Κεφαλαίου*. Αθήνα: Σταμούλη.
- Σακέλλης Ε, 2001. *Συγχωνεύσεις – Διασπάσεις – Εξαγορές – Μετατροπές – εταιρειών και εκτίμηση αξίας επιχειρήσεων* , Αθήνα: Βρύκους,.
- Τράπεζα της Ελλάδος, 2012. *Οικονομικό Δελτίο 2008*, Αθήνα: Τράπεζα της Ελλάδας.
- Τραυλός Ν, 2013. *Επιπτώσεις στην Ανάπτυξη κα το Τραπεζικό Σύστημα* , Αθήνα: ΤτΕ.
- Χατζηπαύλου, Μ. Μ. R., 2002. *Εξαγορές και συγχωνεύσεις στην Ελλάδα*, Αθήνα: Κέρκυρα.

Χριστόπουλος Α, 2012. *Θέματα Τραπεζικής και Χρηματοοικονομικής Θεωρίας*. Αθήνα : Κριτική .

Παράρτημα

Dependent Variable: CAPAD
 Method: Least Squares
 Date: 02/22/16 Time: 11:09
 Sample: 49
 Included observations: 24

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
ACQUISITIONS	-0.107188	0.234705	-0.456695	0.6491
CHANGE_BOARD	-0.050994	0.252520	-0.201940	0.8405
CHANGE_PR	-0.070253	0.263121	-0.266997	0.7901
EARNINGS	8.11E-05	3.29E-05	2.465322	0.0158
EXECUTIVE	-0.101576	0.068138	-1.490737	0.1398
L_TA	-0.349471	0.887704	-0.393680	0.6948
LOANS	2.41E-05	3.48E-05	0.692230	0.4907
MERGER	-0.254033	0.274754	-0.924584	0.3579
NON_EXECUTIVE	0.041225	0.035909	1.148041	0.2542
TA	-1.69E-05	2.56E-05	-0.659357	0.5115
C	0.539445	0.651139	0.828464	0.4098
R-squared	0.109175	Mean dependent var		0.210984
Adjusted R-squared	0.001846	S.D. dependent var		0.750905
S.E. of regression	0.750212	Akaike info criterion		2.372666
Sum squared resid	46.71388	Schwarz criterion		2.670286
Log likelihood	-100.5153	Hannan-Quinn criter.		2.492883
F-statistic	1.017201	Durbin-Watson stat		1.925012
Prob(F-statistic)	0.436291			